

వ త్రి దినము వ కటింప (బడును)

VOL. 2.

జేన్ నెట్టును 1915 నా అక్టోబరు నెల 15 వ తేది శుక్రవారము

No 168

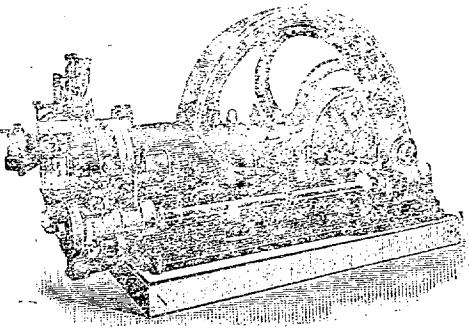
నంపుటము. 2.

రా. జ. స. వ. చ. స. వ. త. ప. ర. ఆ. శ. వ. య. జ. శ. ధ. స. ప. మ. 2.

సంచిక ౧౬౮

బేల్పు క్రూడ్ ఆయిల్ ఇంజనులు, గ్యాసు ఇంజనులు, డైటోల్ ఇంజనులు

మిక్సిల్ ప్రసిద్ధి జేందిన ఈ ఇంజనులు వాటి యేర్పాటులతో అచర్చబడి యెట్టి నూతనోనమునకు అతి తృప్తికరముగా పనిచేయుచుండుటకల్గి వనకేలు ప్రపంచమంతటను విక్రయించబడుచున్నవి. మా నెభర్లు అతిస్వల్పము. వీనిని నడుపుటలో ప్రత్యేకముగా జీతగాడు అక్కర లేకయే య్యవసాయవారే చాలవోట్ల పనిచేయుచున్నాడు. వీనిని నడుపుట అతి సులభము. బెలలు అత సరసము. 2½ మొదలు ౪౦ గుట్టముల పవరువరకు వాటియొక్కట్లు స్వేచ్ఛ సామానుల సహాయమునను సేద్యముగా నుంచబడును.

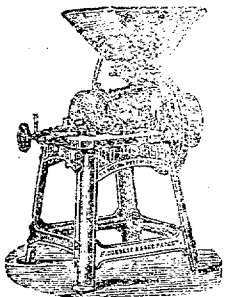

గ్యాసు ఇంజను.

వ్యవసాయమునకు సులభముగా నీటి సరఫరాటు చేయగలిగినటువంటి అద్వి రకములపంపులు ప్రత్యేకములు, విద్యుత్తు పంపులములు, నూతనోనా మంత్రిములు, పిండిచేయు యంత్రములు వాలర్లు, వాట్ల చిల్లర సామానులు. బెల్లింగులు, చెక్రములు, బేరింగులు, పాస్టింగులు నీలెండ్రు ఆయిల్లు, వగయిరా యావత్తూ నాణ్యములనవి సరసముగా భరలకు అర్హములు. దీనితో పనిచేయుటకేల. యేవిధములయిన ప్యాక్టరీలుగాని కంట్రాక్టుచేసిన కట్టివ్వబడును.

పోల్ డిజింట్లు:—

డీ. యల్. శాస్త్రి అండ్ కో, ఇంజనీర్లు,

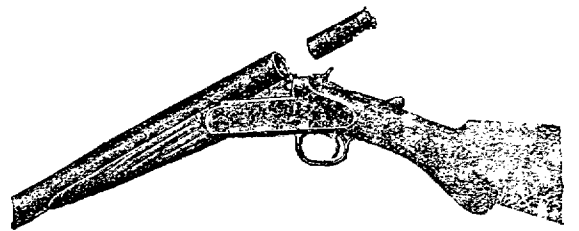
పిండిచేయు యంత్రము.

బ్రాంచి జెడవాడ.

20 మి. సెకండు లైను నెం. ౧౨, మదరాసు.

తుపాకులు!

తుపాకులు!!

తుపాకులు, రివాల్వర్లు, పోటాలు, ముంకా

మొదలగు సామానులు మిగుల సరసముగా విక్రయించబడును. వలయువారు క్యాటలాగులు ఈ అడ్రసుకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

యల్. వి. రామానుజం శెట్టి లండు కో, 12, వావన్న బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఆమృతాంజనము

ప్రతిభింబించుచుండగిం చొకమైన వైద్యసహాయము: కలనోష్ణులనూనును, వాయువుతోట్ల పోగొట్టును. పాద్యపుకొర్రుల బాంధోలును. పోట్ల పోగొట్టును. వనములకలచే హిందూ దేశ మంద

తయారుచేయబడు సుంచిమందు.

సువాసన గలిగియుండును.

“ఆనంద గ్రంథమాలయందలి ప్రథమకుసుమము”

శ్రీ వాలీకి రామాయణము.

ఆంధ్ర న చ న ము.

ఈ పుస్తకమునందు మొత్తము 115 అతిసుందరమైన పటములున్నవి. కొన్ని ప్రతులే మిగిలి యుండుటకల్గి క్రమములో వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.

బాల, అయోధ్యాకాండములు-గీ ౦ పాదులకాగి ౨ లి. కోలైందు గిల్లుచేరు. ౧ సంపుటము ౪౦ పటములు 3 ర ౦ ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు-గీ ౦ పాదులకాగి ౩ లు. కాలికోలైందు ౧ సంపుటము ౪౦ పటములు ౪ ర ౦ యుద్ధకాండము-మూడుభాగములు, 3౪ పటములు 3 ర ౦ లైబ్రరీయెడిషన్-౮౦ పాదులకాగి ౩ లు. మొదలయైన మంచిఅచ్చు, మేలైనకాలికోలైందు, బాల, అయోధ్యాకాండములు-గీ ౦ ౦ డిటో ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు-గీ ౦ ౦ డిటో యుద్ధకాండము మూడుభాగములసంపుటము ౪ ర ౦ శ్రీరామకాలనిష్ఠయము ౦ ర ౦ ప్రైగంధములకు తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో, ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు.

కా వ లె ను.

జింతాను మున్నగు సరకులను అమ్ముటకు ఏజెంట్లును గుత్తగాకొను వర్తకులును నాదలెను. రేట్లుచరకగానుండును. వివరములను తెలియగోరువారు 4-0-0 బిల్లలనుచేర్చి ఖంపలెను. డిమ్యూచుయల్ కో ఆఫరేటివ్ ఏజెన్సీ మదరాసు.

అందమైన 1916 క్యాలండరు.

ముద్దులొలికెడి మోహనాంబి సౌందర్యము, లావణ్యము, మృగత్వమారమ్యముగ లిఖించబడినవి. దీనింబడ నెల 31 వ తేది ఆంధ్రుల చొకపారిగ నాడుగు రూపముల విలువగల సామంతుల గొనువారలకు క్యాలండరు చితిముగ బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అణాచీటిని పంపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చక్కని డబ్బీతో రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-4-0.

పండ్ల పొడి

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

మోహినీ తైలము

సీసా 1 కి 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయించబడును.

అమృతాంజనము డి పో,

109 ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

6 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

ఈ యుద్ధమునకు క్యాలండరులు కొద్దిప్రతులు ముద్రింపబడుచున్నవి. దరఖాస్తులను వెంటనే పంపుకొనిన యాభాగము గలదు.

ఆకాశనివాసములు.

వీనిని గుఱించి యాదీనత కేవలము తెలుగులో వ్రాసి యుండలేదు. ఈ గ్రంథమందు విమానముల నిర్మాణము, అవి ఆకాశమున సంచరించువిధము, వీనిలోని భేదములుచక్కగా వివరింపబడినవి. మొ. 0-8-0.

గౌతమబుద్ధుడు.

ఇందు సులభతైలిలో బుద్ధునిచారిత్ర మంతయు విచన రూపమున మిగుల రసవంతముగా వ్రాయబడినది. ౦-4-౦౦ పాలపర్తి రామమూర్తిగారు. టీచరు-మిషనుకాలేజీ, గుంటూరు.

రోమ హరి

డబ్బీ 1-కి 0-8-0 వి. పి. 0-12-0

ఈ భస్మమును నీటితో గట్టిగా కలిపి వట్టించిన రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలంటు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలువెక్కదు. మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును.

కస్తూరి

తులం 1 కి రూ. 30-0-0

గోరోజనము తులం ౧కి ౨-౦-౦

అమృతాంజనం డిపో 6, తంబు శెట్టి పేటి, మదరాసు.

నవంబరు ౧౯౫౫ నాటి నామ
నామంబరు ౧౯౫౫ నాటి నామ

'కేసు నిడుచువునే ముఠా'ని న్యాయమూర్తి మరణింపకు
 గాని కోరిగా నుద్దేశించు నిజమగురంగుతోబాసి చెప్పుచుం
 డిన న్యాయమూర్తి వానిని గమనింపలేదా? మఱియు సాక్షిని
 విచారించగా, నాతడు స్థిరమగుకాకట్టుమను బాట్రాని తన
 పూర్వవద్దతి నేచెప్పెను. అప్పుడు న్యాయమూర్తి కేసును రుజు
 వుచేయలేదని, పాపమా ధూన్యమితి కోన్నివందలరూప్యముల
 ను జరిమానా చేసెను. ఆ జరిమానాను వెంటనే చెల్లించుటకు
 నిబాళక పడెను. సదుడు ఎంతో వాస్తవమగు గారు దగ్గరకు వచ్చి
 యుండలేదు. ఏమిటని కలకత్తాని యుండలేదు చాచిలెం
 కను ఇంటికి వెళ్లి బుర్రానాకు దెబ్బ తినభూస్వామిని విడు
 దలచేయించుకొని వెళ్లి స్థిరమగుగాని నడుగ, 'నేనెమిచేయను'
 అప్పిలుచేయుచునినలహాయియ్య 'నాకొంప గుండమునేవావు'
 అని ఆప్పిలుకొద్దు మమ్ము వద్దం చెప్పినిదగ్గరకు వచ్చుచు గాకుండ
 జేసితి' వని చెప్పి జడవిపోయెను. తుదకు చాకలివెంకను చేయ
 గలిగిన యువకారకు స్థిరమగు గారు చేయలేకపోయిరిగా! సిగ్గు!
 సిగ్గు! మి న స్థిరమగు మన పల్లెటూరి వారిని మీద
 నింతయును బూనినచో యుదేశము త్వరగా వృద్ధియగునా?

జీర్ణరసాయనము:— ఈమాత్రలను సేవించుచు వలన అన్నము పచనమగును. జీర్ణశక్తియు బాగు పడి రసస్రావము క్రమముగ గలుగును. మలబద్ధము మానును. 25మాత్రల డబ్బి 1-కి వెల 1-4-0. అమృతాంజనండిపో 109 ఫెరికోష్టు, బొంబాయి.

వాతావరణ సితి

1916 సం॥ ఆగష్టు 15-న తేది.

ప్రదేశములు.	అల్పము 15 తేదీకి పైనను అధికము 15 తేదీకి క్రిందను	కడలి 24 గంటల లోపల, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్షపాతము.		
		అధికతమోగ్రత (°C)	అల్పతమోగ్రత (°C)	కడలి 24 గంటలలో	8 వ ఏటము మొ. నేటికి	
గోపాలపురము	29.704	92.2	81.7	...	42.86	35.59
వాల్తేరు	29.728	90.9	79.6	...	42.59	27.21
కాకినాడ	29.732	91.8	79.8	...	81.46	26.95
బందరు	29.768	92.8	78.6	...	40.11	28.21
గుంటూరు	...	93.5	78.0	...	88.14	...
నెల్లూరు	29.780	97.0	79.1	...	12.48	15.56
మద్రాసు	29.801	91.6	79.8	...	24.86	21.0
కడప	29.806	95.5	79.7	...	18.22	20.88
నాగపట్టణము	29.82	92.2	77.6	...	12.11	15.87
కొలంబా	29.879	85.6	78.2	...	44.51	47.12
తిరువనంతపురము	29.882	85.3	74.0	...	65.9	45.47
కొచ్చిక్	29.878	86.7	76.1	...	106.38	95.10
కల్లకొట	29.864	83.8	75.5	...	108.65	105.82
మంగళూరు	29.872	88.7	71.1	...	95.22	120.11
బొంబాయి	29.845	81.8	75.0	...	75.63	70.43
హైదరాబాదు	29.802	86.1	71.0	...	51.89	27.55
అనంతపురము	...	91.2	71.1	...	28.90	16.87
బళ్లారి	29.811	91.5	69.6	...	25.46	15.84
కర్నూలు	29.864	88.0	72.2	...	19.00	23.66
కడప	29.830	94.5	77.4	...	19.58	24.28
బెంగళూరు	29.843	85.3	68.5	...	28.30	29.16
కొడైకాణము	22.765	65.9	48.2	...	81.38	33.94
ఉదకమండలము	22.984	69.9	45.2	...	47.71	42.08
కోయంబత్తూరు	29.872	88.2	68.1	...	18.87	12.98
నెల్లూరు	29.828	87.7	73.9	...	23.01	31.58
నెలము	29.859	93.0	72.2	...	30.04	31.33
తిరుచనాపల్లి	29.832	95.6	74.4	...	18.65	19.95
పునకోట	29.813	96.2	74.9	...	23.97	22.17
చురూరు	29.827	96.0	75.0	...	15.60	21.90
తిరువల్లూరి	6.87	9.7

వాయుభారము బంగాళాఖాతమునకు తూర్పున మారలేదు. రాజధానిలో మెల్లగా తగ్గింది చిటగాంధులలో చాల తక్కువగా నున్నది పడమటి సముద్రతీరమును చాల అధికముగా నున్నది. సర్పాదలలో గాలి తేలికగాను నెమ్మదిగాను వీచుచున్నట్లు తెలియబడింది. బంగాళాఖాతమునకు ఈ కార్యమున వియ్యపు ఊముగా వూరు ప్రతీతి దిక్కుగా గాలి వీచుచున్నది. బంగాళాఖాతమునకు తూర్పున వాయు చలనము అధికముగా నున్నది. రాజధానిలో తేలికగా నున్నది. సముద్రతీర ప్రాంతములందును అంతర్భాగమునందును ఉష్ణ మధికముగా నున్నది పడమటి సముద్రతీరమును కల్పికోటకు పుత్తరమునకు దక్కనలూరు వరకి ఉష్ణోగ్రత సామాన్యముగ పుంజువారికంటె తగ్గినది. ఇతర ప్రాంతములందు అధికముగానే పుండింది. పర్వతములమీదను వారికి సమీపమునకు రాత్రి ఉష్ణోగ్రత తక్కువగా నున్నది. సాధారణముగ సామాన్యస్థితికి అధికముగ నున్నదని చెప్పవలెను.

దీర్ఘక ఎడల గాలిచును లేచు చాల తక్కువగా వున్నది. సామాన్యముగ తేలగుచున్నది గూడ లేదు. వాన బొత్తిగా లేనలేదు.

రాజధానిలో వాతావరణస్థితి నియముగా నున్నది. దీర్ఘకల్పములోను బంగాళాఖాతములోను వాయుభార మధికమగు చున్నది.

ఆర్. ఎల్. జోన్సు

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

సానిక వార్తలు

కాలమాన సితి — నిన్నటి యధికోష్ణస్థితి 91-6 డిగ్రీలు; అధికమాన్యస్థితి 76-8 డిగ్రీలు.

దీప్తముల జేత. — నేటిసాయం కాలము 20 గంటలకు, శత్రుసాయం కాలము 8-19 గంటలకు దీప్తములు వెలిగింపబడును.

శారదా సంగీత సభ: — శత్రుశనివారము సాయం కాలము 4 గంటలకు తిరువల్లిక్కేటి వీరరాఘవ మొదలిడి ఠా అన్ డు ౨౨ నెంబరు గృహమున శ్రీమతి సి. సరస్వతి భాయి వత్సలాకళ్యాణమును గూర్చి ప్రసంగించి కాలక్షేపము గావించును.

చెన్నపురి నిమ్మబాత్తుధారక సంఘము: — వచ్చే ఆదివారము అక్టోబరు 17 వ తారీఖున, తెల్లవారి 8 గంటలకు ఎల్. సి. శంకర నాయకు కె. జి. సి. వి. ఇ. గారి ఆధ్వర్యమున క్రింద వ్యాసరాజు పాఠశాలలో, నిమ్మబాత్తుధారక సంఘపువారి పాఠశాలల విద్యార్థులకు దసరావిడుదల జరుగును.

ఒక ప్రాణాపాయకరమైన ఆపద: — క్రిందటి బుధవారము రాదు కుప్పకొత్త కొక కూలిరాదు (హైదరాబాదు), చెన్నపట్టణమున నాకాళి ముఠానుండు లేకుండా వాడిలో ఉనికియుండగా ఒకచాకపు మార్గమున వాని మిడబడి గొప్పగా ముత్యాలి తీయబడు వాని పొలింబు పోయెను. చాకపు పోలింబును పైకైన శివరామయ్యగారు పంచారణజేసిరిగాని ఈ పొలింబును చూచుటగా జరిగిల్లు తెలియబడింది.

ఒక మోసగానిని పట్టుకొనుట: — ఎరుంబూరు పోలీసుకొర్రులో పీడన ఏజంటు రాజరత్న మొదలిచును నతడు సోశియల్ నాయకుల అనుకంబుకొన్నవాడు పక్షమున యొక్కమినువావాలో వక్రితము కె. య. క్యామరావుగారిని కదిర్చినది చెప్పి వక్రితముకిచ్చినది పీఠుపరీక్షానెను. కేసు పంచాణకువచ్చినప్పుడు క్యామరావుగారు కొర్రున వెళ్లిన తేదు. ఆ పీఠును చూద్దాయి వక్రితమును ఇయ్యనట్లుగా తెలియబడింది. బుధవారమునాడు చూద్దాయిని బానిసమీద వదలమని ఆర్డీ వెట్టిరిగాని మేజిస్ట్రేటు గారు వానికి విడుదలముచ్చిరి.

తిరువల్లిక్కేటిలో ఆయుర్వేద ధర్మవైద్య శాల: — యహ్ రాజరాజుకి రావుసాహెబ్ కలవలక్ష్మణ్ శబ్దిగాంధీలను చచ్చుపట్టం తిరువల్లిక్కేటి తొలసింగ నెరుమాన్ కొర్రుల పీఠి నె రె రి యింటిలో స్థాపించబడిన ఆయుర్వేద ధర్మవైద్యశాల విజయదశమిదినమున ఆనగా ౧౯౧౬ సం॥ ౧౨-౧౩ అక్టోబరున ౧౭-న తేదీ పంజా ౧౭-౩౦ ఘంటలపుడు డాక్టరు సర్ ఎన్ నుబ్రహ్మణ్య ఆయ్యర్ గారివలన తెలచబడున ఇందుములముగా సకలములకు తెలియజెల్లు ప్రకటించబడుచున్నది ప్రతిదినము ఉదయము ౭-౩౦ మొదలు ౧౦ ఘంటలవరకు గోరులకు ధర్మాధ్యక్షముగా నిత్యముచేయుచును.

క్రీడా వార్తలు: — ఇంటర్ కలీజియట్ టూర్నమెంటు పాదరంజక క్రీడ నిన్న గురువారము 14-న తేది సాయంకాలము వాస్తుకళాశాల క్రీడాభూమి నందు వాస్తుకళాశాలకు, రాయపురం వైద్య పాఠశాలకు జరిగిన ఆటలో వైద్య పాఠశాలవారు 2 గోలులు చేసి జయము నొందిరి. ఈ దినమే రాజధాని కళాశాల క్రీడాభూమి నందు క్రైస్తవ కళాశాలకును వైది కళాశాలకును ఆట జరిగెను. క్రైస్తవ కళాశాలవారు 3 గోలులు చేసి జయముగా నెలిదిరి. వైద్య పాఠశాల క్రీడాభూమి నందు ఆదిమే 1౩-యొ: మాన్ రాజధాని కళాశాలకును, ఉపాధ్యక్షముల కళాశాలకును జరిగెను. దీనిలో రాజధాని కళాశాలవారు 5 గోలులు చేసి జయము నొందిరి.

తిక్కన సమాజము: — ఈ సమాజము ఈ పున 12 వ తేది మంగళవారము సభ యొక్కటి జూడెను. మ-రా-రా శ్రీ గా. వారిసర్వోత్తమ రావు ఎం. ఏ. గారు ఆగ్రాసము వహించిరి. మన్నేపల్లి శ్రీరాములు గారు ప్రాచీన విద్యాభ్యాస పద్ధతులం గూర్చి యుపన్యాసమును జదివిరి. ప్రాచీన హైందవ పాశ్చాత్య విద్యాభ్యాస పద్ధతులం గూర్చి విచలముగ జె

ప్పి ప్రస్తుతపు దుస్థితిని నివారించుచు త్యాగశక్తిగము యొద్ది పల్లికి పిడక సమస్యల యుపన్యాసము లగుచు, ఆగ్రాసనాధి పతిగారు సమాజ వాత్సల్యతతో నిల్చు చెప్పిరి. ఇప్పటివాగ్ధత యు, సంఘ సంస్కర్తల చెయ్యబడు ఆకారణ మామగతు పొలికము కాకూడదు. పొలిక పద్ధతుల విమర్శించు మార్గము న మనము పోయి మనియు, ముందుకు మనకు మోక్షము లేదనియు తెలుసు మూఢత్వము; గోకపరీక్షామము భాగ్యము మని యొరిగి స్వస్థము చేయుచున్న తీరుదశకు సంస్కరింపఁ జూచుట పొరువము, కర్తవ్యము పూర్వపు విద్యాభ్యాస పద్ధతులందలి యల్పముల గుణముల విమర్శించి వెరకి, వాని భావములను ప్రస్తుత స్థితి గతులకు నొడంబడునట్లు చేయుట స మంజునము పూర్వమునందు విద్యార్థులకును గురువులకును సంబంధము మిగుల పెచ్చునము, ప్రస్తుత మ ది కూ న్య మ గు ట పోచనీ మునియు చెప్పుట వాడుక. ఇది యసత్యము. నాగరకత ప్రబలితరవాత గురు వొక ండే క శిష్యునకు విద్యక గుఱుట దుష్కరము. వి ద్యా ర్థు ల నే కులతో నిండిన కళాశాల అందియే యుండవలెను. అయిన నీ గురు శిష్య సంబంధముగ గలిగించుటకై విద్యార్థులు ప్రస్తుత కాలమునకు గలవు. మరయు, నిపుడే ప్ప దంబురాయున్న “Presidential Colleges” ప్రాచీన విద్యాభ్యాస పద్ధతుల భావముల గలిగి, మన నాగరకత కనుగుమై యున్నది. ప్రాచీన కాలమున విద్యార్థులు సేవ్యము విషయములలో ముఖ్య తియు నిష్కామకర్మ. ఇప్పటి విద్యార్థులు విషయములపై దృష్టి యెక్కుడుగ బడి. ద్రవ్యమును వృథా వ్యయపరచుట, కాఫీ, లేయాకు మొదలగునవి త్రాగుట మున్నగు చెడువాడుకల పాలై బ్రహ్మచర్యాశ్రమ ధర్మము నిరాకరించుచున్నాడు. విషయానుభవముల విషయ గోలత్వములేవివారములకు తగిన శిక్షణమును ప్రతి విద్యార్థి యు నందలనీయున్నాడు. ప్రస్తుతము మనము గమనింపవలసిన విషయముల నిల్చు చెప్పి, భవిష్యత్కాలమున మన విద్యాభ్యాస పద్ధతుల సంస్కరింపవలసి వచ్చెనేని, ప్రాచీన నాగరకత బోధించు గ్రంథముల బరించి, పాశ్చాత్య పద్ధతులను చాచితో నవన్వయము చేయుట కర్తవ్య మని నడిపిరి. పిడక సగ్రాసనాధిపతిగా కి కందనములన్నియును సభ ముగిసెను.

బందరు నాటక సమాజముల మహా సమ్మేళనము.

ఆంధ్ర జాతికు కళాశాల. — నేటి దినము కను నుదినము. బందరు పునవసులకు వ వీరదినము. దసరా సంఘమువారిచే ప్రయోగబడిన కార్యక్రమము ప్రకారము శ్రీమద్వాదజాతి కళాశాల భవనము సాయంసంజము మరుకలకు నాటక ప్రదర్శనమున కను కూయుగ నుండునట్లు లలంకరింపబడినది. కనుచీకటి క్రమ్ముర రికి భవనములో యు మాతలుచే నింపబడినది. మాపురము నున్న నాటక సమాజముల వారు తమ కిరీటలన్న ప్రాసము సదంబుకొని యొక రంగమున నైకమత్తముతోను దీక్షతోను పుచేసిరి. ఇన్ని నాటక సమాజము లీ పురమున నున్నను, ఒక వేదికమీద ఒక రాత్రి ఒక యంకము చొప్పున ప్రదర్శనము తెచ్చుదును లేనని పుర ప్రజలును చెప్పుకొన జొచ్చి ఇట్టి యొకమత్తమును ప్రజలకు జూపవలెనని కత్తి నంతయు వార వోసిన శ్రీకోస పీఠాధిపతిగారు వందనీయును. అట్టివారు తమయొద్దకు వచ్చి యిక్కడ తక్షణమే భిక్షాభిప్రాయము గాక భక్తి యా మోదము విశ్వలభావముతో వెలివిచ్చిన సమాజములవారు వందనీయును. ప్రదర్శనములకు వచ్చిన సామ్రాజ్య సేనాశ్రమ తాము స్వీకరింపక జే కా భిక్షుని కొర్రున నెలగొల్పబడిన దసరా కంఠము వారి కిచ్చుటకు బట్టియే మా బందరు నాటక సమాజముల వారి జేకాభిప్రాయము లేమెల్లంబగుచున్నది. ఒక్కొక్క నాటక సమాజ ముచూ ఒక్కొక్క యంకముచొప్పున ప్రదర్శించిరి. (చాచామాడిరి) సాయం కళాసారియైనను ఆయా పట్టణములలోనున్న సమాజములందఱు గలిసి జేకాభివృద్ధికి తల పెట్టిన యుద్ధయములకు తమ సాహాయ్యము చేయుచుగాక వీర కుక్రవారము (15-10-15) న వేటిసంహారమును ఈవేదిక మీదనే ప్రదర్శించును. ఈ పట్టణమున 5 సమాజములు గలవు. వానిలో ప్రముఖులందఱు గలిసి, వడ్డూరి ముప్పారాయగారిచే రచింపబడిన వేటిసంహారమును ప్రదర్శించును. ఈ రెండు రాత్రులు శ్రీజాతీయకళాశాల భవనము ప్రజుచే క్రిక్కిరిసి యుండెను. ఇంకను నుండును. ఈయహాసమ్మేళనమువారు ఇవిధముననే ప్రతివర్సరము తమ ప్రదర్శనములకు దసరా మండుగ దినములలో ప్రజలకు జూపి జేకాభివృద్ధికి తోడ్పడుదురు గాక! వారి యుద్ధయమునకు సర్వశక్తులం సాహాయ్య పడును గాక. — పోతాప్రగడ వరసించాము.

విషయానుక్రమణిక.

ఆంధ్రేశిక వార్తలు, ద్రావిడీకరియము	2
గుంటూరు మాధ్యమిక వార్తలు	3
నాలుకాబోధలోని మెంబర్లు	4
న్యాయవాదులు	4
సాంకేతిక వార్తలు	5
ప్రభావవ్యాసము:-	
ఇండియా కార్యదర్శి - స్త్రీవిద్య	6
విరోధానుభవము గాములు	
నిజేశ కంఠివార్తలు	7
జేశయ వార్తలు	8-9
ఇంగ్లీషు కంఠివార్తలు	10-11-12
గ్రంథకర్తల పరిశ్రమలు, గ్రామమునందు కలెక్షన్లు	18
కాబులు	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-వ సం॥ అక్టోబరు 15-వ తేది
శుక్రవారము

ఇండియా కార్యదర్శి - స్త్రీవిద్య

స్త్రీవిద్యను గురించి మన మిత్రులు ఆంగ్ల సీమలో నిటీవల కొంత దర్శ జరిపి ఇంకియా కార్యదర్శిగారి యొద్దకు నెక డిప్యూటేషను పంపుటకు నిర్ణయించుట మాచమనకు తెలుగుమరు, పానెట్టు సతిగారి యాజమాన్యము క్రింద నీడిప్యూటేషను ఇంకియా కార్యదర్శిగారిని మొన్న పదుమూడవ తేదీని దర్శించి, ఛేబల్లేరుగారిచ్చిన ప్రత్యుత్తర మే మాత్రమును సంతృప్తికరముగా లేదు. స్త్రీవిద్యవలన హైందవభూమిలో కలుగుచుండు ఫలములను కామెరుగుచుండు గాని స్త్రీవిద్యనుగురించి విమర్శ యవసర మని హైందవు లంతగా భావముగా నభిప్రాయపడుచున్నట్లు తమకు తెలియదట ఇదివరకు కంటె హెచ్చుగా ప్రజలీ విషయమున వారికి గల మార్గములలో మొత్తంపెట్టుకొనుట కానరా లేదట. స్త్రీవిద్య విషయము మిక్కిలి నానాకొనదట! స్త్రీవిద్యను గురించి వివిధా జోక్యము పుచ్చుకొను నెడల ద్రవ్యము హెచ్చుగా కావలసి వచ్చుననియు నిప్పుడు యుద్ధకాల మగుటచేత జాగరూకతతో విషయములను శ్రద్ధాతోచించుటకు సమయముకాదనియు చర్చ న్యాయముగా నాంగ్ల భూమిలో కాని హైందవభూమిలోనే పొడనూప వలసియుండు ననియు వారభిప్రాయపడిరి. ఇప్పుడు హైందవ విద్యాశాఖకు సభికారిగ మొదటి పర్యాయము హైందవపథ్య కేర్పడినా దనియు ఆతడే మేమి సలహాల నిచ్చునో చూడవలసియుండు ననియు గూడ తెల్పిరి. ఈ సారాంశమును జనువు వార తెవ్వకైతను కొన్ని విషయము లెత్తుకొనట తోడనే స్పష్టము కాక మానవు. మొదటిది మన ఇండియా కార్యదర్శిగారికి మన యెడల గల యాదాసీన్యము. ఇప్పుడు యుద్ధ సమయ మనుట నిజమే యగును. ఆంగ్లసీమలో నుండు ఛేబల్లేరుగారికి హాకంతును నెక్కువ మనోవైకల్యముండుటయు సహజమే. కాని అది యూరితిని పరస్పరసంబంధము లేని వాక్యము లతో ప్రత్యుత్తరమిచ్చు నంతటి స్థితియందు వారి యిడియుండునని మేము నమ్ముచాలము. యుద్ధ సమ

య మైనను రాజ్యాంగవిషయములు ఎప్పుటివలెనే నడచు చున్నవి. సామాన్య కార్యము లన్నియును దినదినమును నిర్వహింపబడుచు వచ్చుచున్న వనుటకు సందియములేదు. ఆంగ్ల సామాన్యపు పరిపూర్ణబలముచే మా హైందవభూమి కేమాత్రమును తీర్చి నుభవము కలుగలేదు. ఎప్పుడును కలుగునని ఇచ్చటి ప్రజ కారతరపటు లేదు. ఇట్టి పరిస్థితులలో మా సోదరుడగు కా. సర్. శంకర నాయకు గారిని విద్యాశాఖాధికారి నొనర్చి యుదార ప్రభుత్వము వారు ఆసగొల్పుటచే మామిత్రులును శేశ హితులును నగువారు ఆతడు స్త్రీవిద్యాభిమాని యనుట నెరిగి ఆతడధికారియగు ఇండియా కార్యదర్శినుండి సానుభూతివాక్యములను గడిచిన యెడల నాతడు పుష్కలమిండుటకు ప్రథమసాధనము వైచినవారగుచుమని విశ్వసించి ఛేబల్లేరు గారిని దరిసిరి. ఛేబల్లేరుగారు బారకక్షకు చేరినవారుగారిని యంద రెండుమరు కాని ఏక్షకు జేరిన యాంగ్ల డమునను హైందవ స్త్రీవిద్యాపక్షపాతిగా నుండక మూడవ డనునమ్మకమును వారు వచ్చుచేయుమరని యెవ్వరును విశ్వసించలేదు. ఇక స్త్రీవిద్యా విషయమై ప్రజ మొగపెట్టుచుండ లేదనుట ఏ మాత్రమును సమజసము కాదు. మొరపెట్టుచున్నారో లేదో ముందు చూతము. మొరపెట్టుకున్నను విద్యావ్యాపనము సరియైన మార్గమున నొనర్చుట ప్రభుత్వములవారికిని బుద్ధియుతులైన ప్రజానాయకులకును ఏ హాగరక రాష్ట్రమునను కర్తవ్యము. ఆ కర్తవ్యమును గ్రహించియే మెకాతే ప్రభుత్వ లగు నాంగ్లరాజనీతిజ్ఞులు హైందవ భూమిలో విద్యావ్యాపనకు బుహులను వైచిరి. ఆ కర్తవ్యమును నెరింగియే ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు స్త్రీవిద్యను ప్రోత్సహింపవలయు వచ్చువాడు. కాని విద్య పాడిరి సంఘములచేత నుండుట చేతను స్త్రీవిద్యను గరపుటకు తగినంత మంది యుపాధ్యాయులు లేక పోవుటను జేసియు గృహస్థ ధర్మములలో పడిపోయిన స్త్రీలకు విద్య గరపుటకు నేర్పాటులు లేక పోవుటను జేసియు పురుషులవిద్యయందునలే స్త్రీల విద్యయందును సంతయు సారస్వతవిద్య యయిపోయి యది జీవనావసరముల కుపయుక్తము కాక పోవుటచేతను స్త్రీవిద్య బహుస్వల్పవ్యాప్తితో నిలువవలసివచ్చుచున్నది. స్వదేశీగూ విరహితములును శాఖా యిష్టములను నగు వద్దతుల క్రింద తమారగుట వలన మన విద్యావతులగు సోదరియగులలో ననేకులవిద్య కాణి పకున్నదను నభిప్రాయమును నిటీవల ప్రబలజొచ్చి యున్నది. ఈవిధముగా స్త్రీవిద్యయొక్క వ్యాప్తియందును పద్ధతులందును ఫలములందును మార్పులు జరుగవలసినదని హైందవ భూమిలో నూకు తెలిసికంతవరకు చర్చలు జరుగుచునే యున్నది. ఇట్టి చర్చలు లేక ఆంగ్లభూమిలోని మామిత్రులు తమ నెత్తులలోనుండి క్రొత్త స్పృహ లొనర్చినచే ఛేబల్లేరుగారు హాకంతుకొనుట వారిం డియా కార్యదర్శిగానుండియు నీనుహసాను భూతి సమయమున నిండియా విషయములెంత కొద్దిగా నెరుగుదు రనుటను విశదపరచుచున్నది. మరియొక విషయమైననుగూడ నిది మనకు నేర్పుచున్నదనినను తప్పకగాడు. మనయవసరము లాంగ్ల భూమికి తెలి

యవు. మనము తగినంతదూరము ఆంగ్ల గతులనుచేర్చుకొనలేదు ప్రతిదిన్న విషయం తెలియకునను నమనోభావములను కొనినంగాని మనకుము క్రిలేదు. ఇకవ్యయయుకొంత యాలోచింపవలసియున్నా మంతయునేడే కావలసియుండదు. విదామంత యవసరమని యొప్పుకొనినను గారు త్వరపడినచేయు నెంచినను స్త్రీవిద్య స్యదినములలోనో వారములలోనో విడిపాదు. తగినవిచారణలు జరిగి పని ప్రారంభింపటి ఇంకను యుద్ధము జరుగుచుండు నని లనుకొనుచుండలేదు. ఈ పక్షము నాల ఛేబల్లేరుగారు ప్రత్యుత్తరములో ద్రవ్యమును లేదవుట చిత్రము. మొత్తముమీద ఛేబల్లేరుగారు యుద్ధము పాకు బెట్టియుకును చులకన జేయజూచినారను ననుమాన గుచున్నది. ఆంగ్ల ప్రభుత్వము వారిని కైతరుణమున వీడింపవలెనను నభిప్రాయముక కాదు. కాని హైందవభూమిని గురించి యుల కెక్కువ సానుభూతి గలిగి యుంకిని యున్నడే వారిదృష్టిని హైందవభూమికి కొన్ని సమస్యలమీదికి తీర్చియుద్ధముముగిసి ననువలసిన న్యాయమునకు నుపక్రమ ప్రములను చేయుపవలయుననుట వారియభిమతమాత్రపు నభిమతమును గూడ ఇంకియా దర్శిగారు మన్నింపకుండుట మా కంత సుకరముగా దొనలేదు. మావిద్యా శాఖా సర్. శంకరనాయకు చేయు నుపక్రమవనైనను సాయమిచ్చి యిండియా కార్యదర్శి ప్రత్యుత్తరముచే కలిగిన నిరాశను తుడిచి నేమోయని యాశించుటకును కారణములు రాకుండుట శోచనీయము. ముఖ్యము భూమి విషయమున విజ్ఞానమును సానుభూతి రెండును లేని కార్యదర్శికి సమయమున యుండుట మనయొక్క ప్రత్యేకదురదృష్ట వ్రాయకతప్పదు.

మునసబుకోర్టు.

పాశ్చాత్యసంపర్కమువలన కలిగిన ఫలంలో చీటికి మాటికి న్యాయస్థానముల కెకయొకటి క్రిమినలు న్యాయముల సంగతి యల్లమన దేశమున సివిల్ న్యాయములు రాను హెచ్చిపోవుచున్నవి. ఈ విషయము ప్రభుత్వ వారికి తెలియనిదికాదు. వారు దినదినమును ఖసలు మునసబుకోర్టులని లె. పొరరీమునసబులని సబుకోర్టు లని నూతనవ్యవస్థను స్థాపనిశ్చయించుచు నే యున్నారు. మునసబులపని పరిమితిమయి పోవుచున్నదని ఇట్టి కావ్యసరిగలోకమునకు దెలియజేయుచు నే యున్నారు. తాత్కాలికముగా పనిబూనుటవలన నెన్ని చిక్కులు తటస్థించుచున్నవి. అడిషనలు కోతమకు జడ్జిగారు పంపిన పనిని చేయుచుండుచేత నెచ్చటనో మండలములో నొకనలో కోర్టు పెట్టగా నెచ్చటికి మండలపు కక్షిలందరును పోవలసి వచ్చుచున్నది. ఇది వజ్జయసమాత్రమే కాదు. ఒక కోర్టున కేర్లవక్షిలు మరి దూరమునకు రా నియ్యకొదుర్లభము. కావున కక్షిదారులు ప్రత్యేకవకర్తలుకూడ భరింపవలసినవా రగుచున్నా అడిషనలు కోర్టులుగా ప్రారంభమయినవి విముగా రద్దగుటయు కానరాదు. ప్రజలు కొ

శక్కువారగుకొలదిని ప్రభుత్వమువారికి నాదాయము చేకూరుచున్నది. అట్టి స్థితులలో వెంటనే తగిన పూర్వ చిత్త చర్య చేయక తాత్కాలిక పాఠములు వెదకు చుండుటయు ప్రజల కనవలసిన వ్యయములును ప్రయాసలును కలిగించు చుండుటయు మునసబులపై మితముగాని బరువులు మోపుచుండుటయు వ్యాయముగాదు. సంగతు లీరీతి నుండ నిప్పు డొక క్రొత్తయుక్తమును బయలుదేరినది. మునసబులకు 1873 వ సంవత్సరము మొదలు 2500 ల మితి వరకును వ్యాజ్యములను విచారించు నధికార మియ్యబడి యున్నది. నాటికి నేటికిని రూపాయి వెల తగ్గిపోయినందున నిజముగా నేడు 2500 ల కే సమనది నాడు ఎంతోతక్కువ మొత్తు కేసుతో సమానముగా నున్నది. నాటికి నేటికి మునసబు హోదాలకు వచ్చువారిలోను నభివృద్ధి కలదు. కావున ఆ మితిని 3000 లకు పెంచవలసినదని బిల్లును గా. హోల్సునూఅర్డు గారు పెట్టినాడు. ఈ యుక్తమును వ్యాయ మే యని చదువరులకు పోషకము. కాని రు 3000 ల మితి యగుటతో మునసబు కోర్టుల పని పెరుగుట నిశ్చయము. ఆ హెచ్చగుట యుచిక్కుల కేసుల సంబంధముననే కాకలదు. కావున మునసబుల అధికారవ్యాప్తి ప్రదేశమును తగ్గించి అశివనలు కోర్టులు దీసివైచి కార్యతీర్థా నమున కనుకూలముగు హెచ్చుకోర్టులు స్థాపించు బడువరకు ఏ పెంపు చేయుట యిచ్ఛిటికే దుర్భరముగు బరువు మోసికొనియుండు వారి నెత్తిపై క్రొత్త బరువుల మోపుట యగును. మునసబుల హెచ్చించుటయు వారిదీరముల వృద్ధిచేయుటయు వారు విచారించు కేసుల మొత్తములను పెంచుటయు నన్నియు నేక కాలమున జరుగుట సంతృప్తి కరముగా నుండునని నమ్ముచున్నాము.

వి. సీ. ఎస్.

ఇండియా సివిల్ సర్వీసుకు నిరీరకు పరీక్ష అం దెడిది. అది ఆంగ్లభూమిలో నె జరుగుచుండెడిది. ఇచ్చట రూప జరుపకలెనని మన దేశీయచర్య ఎంత ముగియెనను కా మొ నాటికించినకారు లేరు ఇప్పుడు యుద్ధము కల్పించున పరీక్షలు పూర్వపంచల కాబోవునని. వి. ఎస్. ఎస్. తిరి కేయట మాచుకకు తెలుగుదురు. ఇప్పుడు వంతు వి. సీ. ఎస్ నకు కల్పింది. యుద్ధాంతమువరకును పిదప రెండు సంవత్సరముల కరకుకు పరీక్ష యుండవలె! సంధిగ్రహయములలో కల్పిత సాధనము లకసరములే కాని ప్రాంతకభూమి పరిపాలనకు సంబంధించిన పరీక్షలు ప్రాంతపులు లేనందున పరీక్షలు తిరి నేసి ఏనుటతో యిప్పుడు కల్పించారని వి. సీ. ఎస్. గా పంపుచునును వ్యాయముగా గోచరేడు. వి. ఎస్. ఎస్. యుద్ధభూమికి కావలసి యున్నందుని ప్రాంతపులకూడ పరీక్షలేన్నను ఆ పట్టును కొంతకు నిమ్ముట పొడగింది. వి. సీ. ఎస్. ఇండియా పరిపాలనకు కావలసిన గుటచేత నంత ధారాళముగా బ్రిటిషుమంత్రులు ప్రాంతపుల నే ఏరుచు రని నమ్ముటకు వీలులేదు. అంతేకాక యీ యుద్ధకాలమున నవాజీచిత్తుగా మంత్రులు ఇరవకు మాకు పోరీసు, సాల్టు మున్నగు కాఖల కధికారులకు పంపింట్టే వి. సీ. ఎస్. లకుమాడ పంపింట్టాందులేని మంత్రిని ప్రత్యేకించి చిత్రించ నలసామే లేదు. ప్రాంతపుల కుత్తమాధికారస్థానములకు తగ్గించు వి. సీ. ఎస్. పరీక్షయే వ్యాయమైనది గాను. అదియు త్రోసివేసి యెంత స్వల్పకాలమునకైనను మంత్రుల యిష్టమునకే నియా మకములకు నడవట ఇంకను నష్టదాయకము. విషయము ప్రభు వుల సభలో ప్రవేశపెట్టబడినది ఇదియు మన కనుకూలము నాపాదించునదియే యగును. యుండేమి జరుగునో ఎట్టి చచ్చి మాకట్టి ఎట్టి సమాధానములు ఇయ్యబడునో చూడవలసి యున్నాము.

పుస్తక ప్రచారము.

ఆ మిరికాలోని పుస్తకప్రచారకు లొక్కరు "హార్వర్డు" అను నాయకచే ప్రాసుర బడిన యొక కల్పిత ప్రబంధమును మొదటి ముద్రణలో 3 లక్షలప్రతుల నచ్చొత్తించిరి ముద్రణ చరిత్రముం దిది యధికాపూర్వ మని యెల్లరు క్షణించెదరు. ప్రాంతకభూమిలో నిట్టిసంభవ మెప్పుడు జరుగునో ఏజ్యోతి ష్కరదైనను తెప్పక గలదా?

బరోపా మహా సంగ్రామము

జప్సినుల దాడివలన యువద్రవ మేమియును కలుగ లేదు.

న ను లు మా మా లు గా జ రు గు చు న్న ని.

బర్మీవారు సిరియా ప్రముఖుల నందరిని యుద్ధములు.

ఇట్టి వారు ఆసియా మైసరసు నే నల సంపుట.

ద్వీపు ప్రాంతమున రియ్యవారి గొప్పనిజమును.

ఇంగ్లండు

నిర్బంధ సైనిక సేవ.

అలహాబాదు అక్టోబరు 14:—లండనులోనున్న విలేఖరి పయ్యునీకపత్రిక కిట్టుకొనిచార్తరంపెను. సెర్పియాకు సహాయ మొనరించుట తనకు విధియై యున్నది. దాడనట్లు స్థాండర్సు రంగములలో వైస్యములకు సైనికులంపుచుండవలయును. అట్టి సీతిలో తరియ్యకరంగమునగూడ యుద్ధమానవైసి. కాన సైనికుల గూర్కుటకు మనదలంబించినవిధానము నుపదేశ పోవచ్చును. వైస్యముల బంపుచు బ్రిటిషువారి మైసరసునట్లున్న ది సెర్పియావారికి సహాయమొనర్చు గౌరవమువారు నిశ్చ యించిరి. ఈక తమవైకాధానములను వారు తప్పక అభి వృద్ధిచేయవలెను అనునంతకు మెప్పుమినిష్టరు గెజెటుపత్రిక కనముఖవ్యాసమున ప్రచురించెను.

చెరసాలలోనున్న కైదీలు యుద్ధోపయుక్తముగు వనుల నెరవేర్చుట.

లాహోరు అక్టోబరు 14:— లండను అక్టో 18:— యుద్ధమాంధము కాగ నేమన చెరసాలలోనుండు కైదీలందరకు యుద్ధోపయుక్తములకు పనుల నియమించిరి. వీరు 80 లక్షలకు వైబకు సంఖ్యగల వస్తువుల తయారుచేసిరి. యుద్ధాదినుండి కైదీలసంఖ్య 1/3 వంతు తగ్గెను. కైదీలును ఉద్యోగులును అధికముగ క్రొత్తాధ్యక్షులతో తమపనుల నెరవేర్చుట యెంతయు పొగడవలసిక. ఇంకమెప్పుడు దివన్ మొద్యారు గారు పార్లమెంటు ప్రజలసభలో నాడిరి.

లండనుమీద జప్సినులు.

లండను అక్టోబరు 14:—నిన్న సాయంకాలము లం దనులో నొక భాగమున జప్సినలు కనబడినవి వారు కొన్ని రగుల్కానునట్టియుయు వేయిలట్టియు బాంబులను వదలిరి. సాత్తుకు విశేషమైయు కలగ లేన పట్టదములేవియు! కులలేన ఇద్దరు స్త్రీలును ఆర్థకు పురుషులును మాత్రమే మృతిసొందిరి. 34 గురికి గాయములు తగిలినవి. వీరిలో నొక్కడు మాత్రమే వైవికుడు, హతుడయ్యెను. తక్కినవారందరును ప్రిజర్ గాని వైవికులు గారు.

విమానముల గాడి.

లండను, అక్టోబరు 18:—విమానములు సజావుయండిన ముట్టడిద్దరి పార్లమెంటు ప్రజలసభలో వివరముండెను. కాని దీనిని వరుసనీయక సభ్యులు తమచర్చల నడపిరి.

బొల్కానురాష్ట్ర స్థితి

లండను అక్టోబరు 18:—వై విషయమై సర్ ఎడ్వర్డుగ్రే గారు తెలియపరచినయంతయును నిన్నటిదినమున మంత్రీకర్తను వారు 3.గంటలకాలము చర్చించిరి.

నావికు లొడ్డును చేరుట.

లండను అక్టోబరు 14:—వేస్ట్—యూనాన్ నౌ: తాలాకు నావికులు 90 మంది వదవలద్వారా ఒడ్డునుచేరిరి.

వైస్యముల గూర్పుట.

లండను అక్టోబరు 14:—నిర్బంధసైనిక సేవ ప్రవేశ పెట్టవలసినదని నిన్నను జరిగిన మంత్రులసమావేశమున కొంద రు మంత్రులు తెలియపరచిరి లార్డు కర్జను, చర్చిలు గార్లీ విష యమున బలముగ నుపదేశించిరి. లాయకునార్డు గార్లీ అది వారులలో చేరలేదు. కివనరుప్రభువును ప్రస్తుతము సైనిక నిర్బంధసేవ కనవలెంతు రని నమ్ముచున్నాడు.

ఫ్రాన్సు

జర్మనివారి నష్టములు.

లండను అక్టోబరు 13:—21,000 కు మాత్రమంఖ్యగల గానుబడిన జర్మను సైనికులు సెర్పికు చేరిరి ఒక వరాను నగరపువిలేఖరి తెలియపరచెను. ఈ రంగముందంటున జర్మని వారికి అధికమగు నష్టములు సంభవించు చున్నవి బల్గేరు వద్ద సిమెండ్రియా, కైపునన్న తమస్థానముల జర్మనులు నిలుపు కొన నశివల్లే నుండిరి.

కురానువారి ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 14:—వారిను:—శత్రువులు సాతె ఖానకు ఈకార్యమున గొప్పనేవతో వలవడి ఫిరంగులను విస్తా రముకాల్చి పోరిగాని గింపెట అదవిలోమాత్రమే కొంతకాలపు నాక్రమించగలిగిరి. వారిలోవైవికులు లెక్కలేకుండవనిపోయి రి. తక్కినవోట్ల వరానువారు శత్రువులనుతెలిసిరి. మంపెను లో సోముకు దక్షిణమునకూడ ప్రబలముగుపాతజరిగెనది. ఆర్థో ను పరివరమునను మ్యాఖమోసలీలకు ఉధ్యమగూడ పోరు జరిగినది.

రష్యా

రష్యావారి ప్రకటనము.

లండను అక్టోబరు 18:—సెల్ట్రాగ్రడు, స్ట్రీసాలో నూ రు శత్రుసేవలకు తక్కువ లేకుండ తిరుచుబడినవి. ఉత్తరమున గూడ రష్యావారికి చాల నయకూలము గా నున్నది. ద్వీపుకు పురపాలక సంఘమువారుచురలవచ్చిరి. కచేరిలు బెల్గ్రాపులు మున్నగువి చురల రి గాలోను ద్వీపుస్కలోను జరుగుచున్నవి. శత్రువులు స్వీస్కరుండి చాల మారము తమచుబడిరి. 10 మైళ్లదూరపు వారెచటలలేరు. దిమ్మకు సహారమునకు దక్షిణ మున రష్యావారు ద్వీపుస్క నిల్పి రైల్వేకు చేరు చున్నారు.

రుష్యావారు కొన్ని పర్వతముల నాక్రమించుకొనుట

లండను అక్టోబరు 14:—సెల్ట్రా గ్రాడు-ఇలూక్స్ట్రనకు పశ్చిమమునున్న పర్వతములముం శత్రువులు రష్యావారి నె విరించిరి కాని రష్యులు నేను వారిని తిరిమిలేదు. గొప్ప న వ్యయము కలగటచే జర్మనివారివటకు, దిమ్మకు సహార ప్రాంతమున తాము నిన్న మొం ది న ప్రదేశము నాక్రమించు కొనకాలరైరి. ప్రివెటకుక దక్షిణమునకు, సహార ప్రదేశ మునకు రష్యావారు జర్మనివారి నోడించి కొన్ని గ్రామముల కుట్టుకొనిరి. స్ట్రీసా ప్రదేశమున గూడ రష్యులలే విజయ నుండ గలరు ప్రెంబోలియాకు పశ్చిమమునున్న మరీయోగ్రామ మున వీర కట్టుకొనిరి. ఇప్పుడు యుద్ధ మతి తీరముగ నున్నది. రష్యావారి కుజ్జపుడకము లతిసాధనముగో పోరాడెను.

బల్గేరియా

బల్గేరియా మంత్రుల గొప్పనిజము.

లండను అక్టో 14:—సెర్పియా పూర్తిగ నోడింకబడు నందాక యుద్ధ మొనర్చుక యుండుటకు దాక్టరు గడ్డెస్సవాన్ గాను ఉద్దేశించి యుండిరి. ఈవిషయమును సూర్పి వీరికిని జర్మనివైవి కాధికారికిని బలవత్తరముగు చర్చ జరిగెను.

నిష్ఠను ముట్టడింప యత్నము.

లండను అక్టోబరు 14:—బల్గేరియావారు కివనరుకు దక్షిణ భాగమున గూడ ముట్టడి నలుపుచున్నాడు. ఈ ప్రదేశ ము నిష్ఠకు 40 మైళ్లు ఉత్తరమున నున్నది. బల్గేరియావారు నిష్ఠకు మట్టుకొని యత్నించుచున్నారని స్పష్టముగుచున్నదని ఏథెన్సునుండి రింతిచార్త నచ్చెను.

ఇంటి

ఇంటియను నైవేదులు.

లాహోరు అక్టోబరు 14:—లండను అక్టోబరు 13:—దెరి, బ్రిండిజునుండి పంపబడిన ఇంటియనునైవేదులు 12 నైవేక వాకలనైవేకై జల్లిరి. వీరు చిన్న ఆశియాతీరమునను పోతు రని ఊహించబడుచున్నదని ఆఫీసుగారున్న విలేజు కలహోరు గెటెరునకు తెలియజేశారు.

సర్వీసు

సర్వీసులో భీతిరహితపాఠము.

అలహాబాదు అక్టోబరు 14:—కయోలోనున్న విలేజు పయోనీరప్రతిక కిట్లు తెలియజేసెను. — నిర్యానా శరీరాలను సుధిభయమునకు నున్నదనియు, గొప్పవారిని నైవేకనిచారణ మొనర్చి, రాజద్రోహముక్రింద వారిని టిక్కి వా రురికి నుచుండినదియు, నిర్యానానుండి గ్రీకు మార్గమున నీవారినిని విడుదలచేసెననియు తెలియజేసిరి.

నైవేకనిచారణమున కొందరు ఘోరమునకు పురణదండ నలు విధిపబడెను. ఈపుత్రులను వెకేప్పి లిబెరాల్ చెయి రూటులలోని నైవ్యాధి కారి నిరాకరించెను.డికెమల్ పామగా రతనినిరాకరణమున బలపరచిరి.ఆ కారణమున డికెమల్ పామ గారికి, ఎక్కువపామగారికి వివాహము సంభవించెను. వెక్కు ముందియునును అక్రమమునడిచి. కాని జర్మనీతోయు డగు డాక్టరు ఇన్ ఫేరు గారి మూలమున డిగు మరల విడుదలచేయ బడిరి. కాని యూరపులో జయనిష్ఠులైన వారు గల్లిపోలిలో మిత్రముడలికి సహాయము చేయుచుండుటచే డికెమల్ పామ గారు కోపావేశమునకులై యున్నారని తెలియజెప్పిరి.

కైజరు గారు.

లండను అక్టోబరు 13:—స్పెయిన్మున ఆస్ట్రో) జర్మను సేవల ప్రధానాధికారులు కైజరుగారు చేరిరి.

ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయాను లిటాలియనుల ముట్టడించుట. లండను అక్టోబరు 14:—రోము-విటొరియోలు పర్యటించునై ఆస్ట్రీయావారు ఇంటి నైవ్యముల ముట్టడించిరి. ఇంటి నైవ్యములు ఆస్ట్రీయావారి ప్రార్థిక నోడించెను. ఆస్ట్రీ యాను అధికమున నైవ్యములు కలిగెను.

రుమేనియా

రుమేనియా రాష్ట్రముల కలవరము.

లాహోరు అక్టోబరు 14:—లండను అక్టోబరు 12:— ముత్రికమున గారు రాజీనామా నీయరలెను. లేదా యుద్ధమున జోగ్యము కలుగజేసికొనరలె నని రుమేనియా రాష్ట్ర (ప్రజలు కలవరపడుచుండిరి. ఈ కలవరము మిత్రముడలిగారి కను కూలపరులకు మిత్రముడలిపాక్షికు లకు రుమేనియనులు పాటుపడుచుండి రని ఇంటివ్యాసా తెలియజెప్పిరి.

బల్గేరియా నైవేదులు కొందరు రుమేనియాలో శరణు జూపుట.

లాహోరు అక్టోబరు 14:—వెక్కుండు బల్గేరియను నైవేదులు రుమేనియాలో శరణు జూచ్చిరి. వీరిని రుమే నియావారు కను వాడగది, బల్గేరియావారు వారిని వనరికే యడని కొర రుమేనియావారు తిరస్కరించినదియు రోము నుండి దోగొహ్యుగారు డెయిరి క్రానికల్ పత్రికకు తెలియ జరచిరి.

డాన్యుబునదిగట్టున ముందుగను యుంచుట.

లండను అక్టోబరు 14:—రుమేనియా కెటరుగనున్న డాన్యుబునదిగట్టున ముందుగను యుంచబడింది. రూట్ మార్ కద్ద కందకుల సత్వితముతో త్రొక్కుచున్నాడు. విడికోలో నున్న బ్రెజులు నైవేక విడుదలచేసిరి.

సింలా

యుద్ధ రంతివార్త.

సింలా అక్టోబరు 15:—ఇండియామంత్రిగా రిట్లు రంతివార్త నందిరి. అక్టోబరు 13 పత్రికమునను మార్షేయియా కలుగలేదు. ఈ ప్రభువును దక్షిణమునను కన్యావారు శత్రువుల దాడులకుండి. బల్గేరియా వారు స్పెయిన్వైదాడికెవరిరి. కొన్ని స్థలముల తీవ్రముగా ఫిరంగులు కాల్చబడెనదియు, టిహారు పరిసరమున తమ సేనలు యుద్ధమున పోవుచున్న పరము పరా నువారు తెలియజరచిరి.

రష్యా

ద్విన్మును 14 మెల్లు వాడుకమున నున్న కంద కముల జర్మను లాక్రమించుకొని రనియు, కాని దక్షిణమున జర్మనివారు తరిమిజేయుచు రియు రష్యా ప్రయత్నించెను. మ ధ్యభాగమున జర్మనివారు వెక్కు గ్రామములనుండి వె డల గొట్టుచిరి. తూర్పు గెలిషియాలో దెహోలకు పశ్చిమమున రష్యావారు జర్మనుల నోడించి ప్రైపానదియంతట వారిని పారదోలిరి. 60 ముల నైవేకోవ్యోరులును, 2.00 మంది నైవి రులును కైవీగ గొట్టుచిరి.

ఇంటి.

ఆస్ట్రీయానుల తీవ్రము ఫిరంగిదళ ప్రయత్నము గాన ద్విన్తకునాల్ కాన్వోకద్ద నుట్టుల నెదిరించి అపజయము నందిరని ఇంటివారు నెట్టడించిరి.

బల్గేరియా, స్పెయిన్ములు.

నెయిజర్, క్రెమా నుద్ద బల్గేరియనులు స్పెయిన్మువారి నెదిరించిరి. స్పెయిన్మువారు వారల పారదోలిరి.

ప్రాన్సు ముఖ్యమంత్రిగారు.

మనమాయము కోరి స్పెయిన్మువారికి సాయమునరింప దొరకమునా రనుమతించి రని ప్రాన్సు ముఖ్యమంత్రిగారు సభలో నడిచిరి. రష్యావారునూడ సాయము క రిం కు చు తూర్పును పశ్చిమమున జర్మనివారి కంతరాయములు కలిగి ఁవి. బల్గేరియానూడమున విజయముపొంద నున్నందునడి.

వెనెజువ గారు.

యొద్దారంభదినములలో నీ జర్మనివారు విజయముండట కకకాశముండెను మిత్రముడలిపా రన్ని విధముల తక్షణితి కల్పి పరచుకొనిరి. జర్మనివారు జయముండట సంజహస్పదమై యున్నదని వెనెజువ గారు గ్రీకు రాజ్యాంగసభలో నడిచిరి.

కమెయన్సులోని ప్రాంచియాగనను బ్రిటిషువారు పట్టుకొనిరి.

కూనూరు కేసు.

మరులెలు రెకకన్యసాక్ష్యము:— క్రామనిచారణ- ఈమెసాక్ష్యమిచ్చునపుడు కొద్దిలోనుండి అంతరింపజేసిరి. నేను ఏప్రిలు మొయనెలలో మేరీమొద్దకు వెళ్ళినపు డాస్తిం గురించి చెప్పిరినని ఇంటికి రమ్మని చెప్పలేను. నాసోద రులు నావైదధి వారము చేయబండగ నేనింకా వోటికి పోవ రెననిఆమెయే చెప్పిరి. బండి నువెరసి రంగసామి నాతో చెప్పినపుడచటనుతెరవకులేరు నేనుమేరీమొద్దకునెరుగుకును అచీటులన్నియు నామెవ్రాసికే వెళ్ళువాతనూడ నామె డే. ఆమె కూనూరునుండి నడచిరమ్మ పని నేననుకొనలేను. అట్లుండచిరమ్మటచే నామెకాలిజోడు కరచిరి. నే నామెను కలుసుకొందునని చ్రాయలేను. నే నకాత్తుగా నచటకు వచ్చి ిని నేనామెకొరద ఘోటిమొద్దకు వెళ్ళలేను. రిక్కున పంప లేను. ఆమె యెచటకుండి వచ్చెకో నాతోచెప్పలేను ఆమె యొద్ద సామ్యమియునలేను. నేనుకాలిడచే చేయగల సహాయ ము చేసితిని. రంగసామి నన్నుదకమంతలమున కలిసికొను చుండును. కాని మీ రాకాశేజుండి క్లి థ్ట ను కొక ఆయా నాకు భో జనము తెచ్చుచుండును. కొన్ని సం వత్సరముల క్రిత మామెను నేనుక్లిప్తములో చూచితిని. నన్ను పోలీసు నూపర్మెంటు 24-9-15 న పట్టుకొనెను. ఆనాడే నా మీనుమిట వదలిరి. నన్ను నుబుజుములలో 1-30 గంటల నే తుంచిరి. నా కచట నొకటర్ని చేసిరి. మొదట నేను కారణ మడిగితిని. తరువాత నమాధాన మిచ్చితిని. తరువాత మరొకన్ని లోజులకు యుండు నాయెచటకు తిరిగిని వెళ్ళిరి. అప్పుడు నా పర్మెంటు కూడ నాలో నుండెను. రం గ సా మి లో నేను కొన్ని నెలల క్రితము మెయూం కెల్లెనపు డతడు నాతో “నాభార్య నన్నుక్లిడలి చేసెను.” అని చెప్పెను అం త వరకును అతనికి రాత్త్రులమృతమైన వివాహమే జరిగి రని నేను కలచితిని.

రామస్వామయ్యగారి కృతిపరిశు.

“మేరీరెకెను అక్రమముగా ఇంటిని కి తిసికొనిపోయి నిర్బంధించిండుట నీరొదకు న్యాయము దొరసానినొదకు నేనుచేయుడికొ గారు నిన్ను పట్టుకొంటి నని నాతో పోలీసు వారుచెప్పిరి. లకలకుగారు నాతోచెప్పెను. ఆయన నావాత్మా లము మొదట వికల తిరస్కరించెను. రంగసామిపోర్తానా ముననే లెటుల చేసితిని. అతనియొద్దేమునుందిగాదని నాకు తెలియదని నేను చెప్పితిని. లవులకు గారి యొద్దకు నేను వెళ్ళవలెనని ఇకన్నార్థకు విల్లిగ న్ను గారు చెప్పిరి. నేను లవులకుగారియొద్దకు వెళ్ళితిని.ఆ యనయుంగారు

యొద్ద క తీసుకుని వెళ్ళెను. అచట ప్రమాణముమీద వాక్కుల మిచ్చితిని నన్ను వాగూ గూడ విసువలచేసిన పిమ్మట నేను కేసుసంగతి విచారిండుటలేను. నన్ను వదలి వెట్టిన పిమ్మట నేను అట్లాచేయకలా వారములోనూండి పిమ్మట ఉదకముండల మున మరీయొగ్గుంటిక వెళ్ళితిని. నాతో కేసీమొదలయె లవు లకు గారు చెప్పలేను. నాక పొయవుల ఆవారములు తెలి యుట నేను రంగసామి సోకరల నెకరుకును. నే నాతని భార్యను చూడలేను. ఆమె ఆ వా లారి కాదని నాతో నాతడు చెప్పెను. అతని కిద్దరు బిడ్డలకలరు. నేనెతనిని వివాహము చేసికొనుట కంగీకరించితిని. అతనికి నామొదధి కామరాగముకలరు ఈకేసు రావన్నచో నేతనిని వివాహముచేసుకొని యుండును. నేను మెయూంలో 11 రోజు లుంటిని నేను 11-8-15 న మేరీకి వరమాయు పంపితిని ఆమె కిక్కురుగా నాకన్నులనుకుండె ఆమెచేత కూనూ రులో దాసింపచేయించలేను. ఆమెసోవరి ఆమెకొట్టుముం డును. ఆమెసోవరులు చాలకలికును. వారిభాధపలేనని నా లో నామె ఉదకముండలమున చెప్పిరి. అందుకే ఆమె ఇంటి నుండి తిరిగివచ్చిరి. ఆమె ఉదకముండలమునకు వచ్చినపు డామెను మిచ్చెను గా వ్యాసా పోలీసు వారి కప్పగించిరి. ఆమెనింటిక పంపేయుటకు రంగసామి గూడచాల ప్రయత్నముచేసెను ఆమెతనిసహాయము కోరది గాన నతడెరుకును. నేనప్పుడామెకుతరవీ చిలేను నేనామెను కొల్లెయింటిక తీసుకొని వెళ్ళలేను. నేను మొదట నామెవపు డపుడు రెండుముఖ రోజు లుకకయడలమున చూచితిని పిమ్మట నయ్యవారులో కాలికోప్పరం. భాధపడుచున్నదని వింటిని. నేనామెనేకో యుట్టోనుందితియుంది సత్తులుకాదు. ఆమెకొల్లెయిండగా నేనుమాడలేను ఆమె తరుచుగా నాకు వాల్లియుండుడెను. నేనామెకుస్తాక విల్లా లో నొక సారి చూచితిని ఆమె ఇంటి నుండి పోయిన వెనుక నే నొక్కసారిమాల్లిమీ చూచితిని. ఆమెఇల్లుచేసె 28 రోజు లకుతనివార నానతెలిసిరి. స్త్రావల్లిలో నేను మాలీరంగ ప్తును చూడలేను. మేరీరంగసామి నెరుగుచుగాని విశేషకరి చములేను.అవికమట్టియే ఆమెయరని ప్రమాణముచేయు మని అడిగితి ఆమెక అవభాష నాగుగాడె. నేనెత్త రములలోను చించిచేయుచు యామెతో చెప్పిరి. రంగ సామిబండ్ల వడ్డెకెచ్చుచుండును. అజోలై ఎక్కువ రకకన్య సా క్ష్యము— రామ స్వామి య్యం గారి కృతి సు రీతు— నేను నాసోవరిని కొన్ని రి నలులు నా గ పట్టణము ననుందితిని. 8-9-15 వ తేదీనుండి నేను మరులెలుకో స్త్రీ మామగ నుండలేను. ఆ సకారము నాతో జెప్పవండ మేరీ వెళ్ళిపోయింది నేను రెండోసారి కూనూరు పోలీసువారిలో చెప్పితిని. ఆమె తన కందరికన్న సధికముగా సాక్ష్యము బట్ట యు కావలెననుచు నన్ను మరులెలు రమ్మనెను నాతో మేరీ చెప్పిరి. ఆమెను మేను వెతకి పట్టుకొనింపు డామె రానక లేను. నందన్నులెని మాట లాడనాగిరి. నా ఎచట నేగాని ఆమె పుత్తరములకు వ్రాయు నేనిచ్చిననేగాని నాకరు లుత్త రములకు టపాకు తీసికొని వెళ్ళెను. ఉదకముండలము వ్యవహారము జరిగిన పిమ్మట మాలీరంగన్నును తిరిగేసిత్తి. తిరిగేచేయ ట కది కారణము కాదు. నెట్టెంబరు 24-వ తేదీని పిటిషను వ్రాయు రీతిని నాకరుగారు నాక చెప్పిరి. మేరీని మీయింటిక తీసుకొని వచ్చినపిమ్మట న్యాయమే దొరసాని మాయింటికవచ్చి మేరీని గూర్చి ప్రమాదకరము లుల సంకలును చెప్పిరి. వాకరుగారిలో నాతోజించవలెనని నేను విశ్వయుంచితిని. ఇంటికవచ్చిన మూడరనాకు నాచెల్లెలు నాతో నంతయుచెప్పిరి. శరీరవారునాకు నేను వాకరుగా రింటిక వెళ్ళితిని ఆయన మాసామిదాను వ్రాసిరి. లకలకు గారి మోటారుకారు గుమ్ములలోనుండెను. మేరీకూడా నాతో వచ్చిరి. మరెండురోజులకు నేను లకలకుగారిని చూచితిని. 25-వ తేదీని నేను పోలీసుగారికి రిపోర్టుచేసితిని.

గవ్యాశ్యముగారి క్రామపరిశు.

నాకు కె డి. కాం కూనూరు మాడిమొద్ద కనకడెను. మేరీని రెండుసాము చూచితిని యాతడెను. కన్నీమరా కాచేటిని కనివెట్టుచుండును నేతనితో చెప్పితిని. 24 వ తేదీ నాటికి మేరీ అన్ని సుంతులును చెప్పిరి. పిటిషనులో కొంత నేను వ్రాసితిని. కొంత వాకరుగారు చెప్పిరి.

వాకరుగారి క్రామపరిశు.

నేనొక మరకునపులోనూడ నానామిందితిని. మేరీ నా లో కొన్ని సంకులను 21 వ తేదీకి పిమ్మట చెప్పిరి. నేర మును గూర్చి మేరీ వ్రాసిన కాగితమును కొట్టెవారు అడాల్సె ను కన్యకు జూపిరి] నే నా సంకతి 24 వ తేదీకి పూర్వమే వింటిని ఆమె చెప్పెను.

వృత్తాంతములు

కజ్జల పనులు—బాగాళములో కజ్జల పనులకు సంబంధించిన ప్రశ్నలకు జవాబులు ఇచ్చింది.

వింత:—ప్రాచీనమైన ప్రాంతములలో పెద్దరాతి గుంటలు అమెరికా బహుమోహనములో నూతనమట్టులోనగు చున్నది.

అఖిల భారతా స్థికసభ:—ఈ సభకు కలకత్తాలోని నీలరత్న సర్కారు గారధ్యక్షత వహించి సంగీతంబిది. సభ దేశంబయి బాంబాయిలో జరుగును.

కజ్జల కళాశాల నిధి:—మైథిలో సర్ మహాదేవ్ త్రిపాఠి మున్నగువారు చందాలతోనూ ఈ చందాలతో కజ్జలకుని ప్రస్తుతమిదికి సమకూడిన మొ. రూ. 5000 లు.

ఇండియా సంఘము:—దేశీయ మహాజన సభలోని అతి వాడుకను మితవాదులను సంఘమిదియే ముఖ్యమై ఇండియా సంఘమును పేర కలకత్తాలోని బాంబాయిలో స్థాపించినది.

మహాత్మాజీ విద్యార్థులయనభ్యుదయము:—మహాత్మాజీ కళ్యాణాచార్యులకు రహస్యము. అభిప్రాయములలో భేద మేర్పడింది. విద్యార్థులలోని విడిదీనము. పాఠశాలకులే విద్యార్థులయనభ్యుదయము.

కలకత్తాలో ప్రకృతిశాస్త్ర కళాశాల:—ఈ కళాశాల భవనము ప్రాచీనము. విద్యాధాన మారంభమైనది. డాక్టరు పి. సి. కామగారు 1916 జూలై నెలనుండి కళాశాలలో పనిచేసెదరు.

బక్రీదినం:—అమోఘ్యలో గోవులకు చంపుటకు గూర్చి మహాత్మాజీయలకును పాపపులకు కలహములు సంభవించుట కలదు. అక్రమముగా గలగలముడ ఫిర్యాదు మేజిస్ట్రేటు గారు కట్టుబట్టుట చేయుచున్నాడు.

కాగితము బాడిన కమిషను కోర్టు:—మైకోర్టుకు ఫిర్యాదుగా మహాత్మాజీ సుబంధించిన ప్రశ్నలు ఇండియా దొరతనమువారికి పునపడినవి కొన్ని ప్రకటన ప్రకటించెను. కాని ఇవి అసత్యము తెలియచిన్నది.

మైసూరు దళరాజుత్వములు:—ఈ నెల ౧౪ వ తేదీ లగాయకు ౨౧ వ తేదీవరకు ముసుగులతో కట్టేట పాత కాలము మున్నగునవి మూలములు. ఈవిషయములలో వెళ్ళు ఉత్సవములు జరుపబడును.

మహాత్మాజీయ వాణిజ్య కొరతను బోధించుట:—మహాత్మాజీయ వాణిజ్యము బాగాలకు కొరతను బోధించుట అనకాళముల కలగలేదు అన్నాము కోర్టువారు వారు కొన్ని యేర్పాటులు చేసిరి.

ముల్తాను గారిపై బాంబు దాడులు:—ఈ దౌర్జన్యము గూర్చి చెందసారి దర్శాత్తు జరుగుచున్నది. 9 వ ఆరెస్టు చేయబడింది. ఇటీవల అధికార్లు కొంత సమాచారము తెలియబడే ప్రస్తుత మిదర్శాత్తు ప్రారంభించినది.

ఒకమహాత్మాజీయన రక్తనిమగ్నము:—కొలానాటి ముండరు హెసామ్ భాయినిమగ్నముగా బాంబాయిలో 14-వ తేదీ ఉదయమున మరణించి. వీరికి 20 సంవత్సరములు వయసు. ఫిజల్ భాయినిమగ్నము పి. వి. ఇ. గారు పీసోదరము.

జర్మను మిషను హైస్కూలు:—హైదరాబాదులోనున్న యీ పాఠశాలను రికరెకు హెచ్. ఆర్. లాస్కరు గారి ఆధిపత్యమునుండి తప్పించి దొరతనమువారు తమ వశముచేసికొనిరి. పాఠశాలయొక్క ఆస్తిబాధిత వాగ్ధియడెను. ఈ బాధితా అధికారులకు పంపబడెను.

జర్మను రక్తసంఘములకు లైసెన్సు ఇవ్వబోవుట:—బ్రిటిషుఇండియాలో రక్తసంఘములకు జర్మను రక్తసంఘములగు ఒకవైపున, కొమ్మలకు లైసెన్సు లీసు బడలేదు. మేరక్త సంఘములు తమ ఆస్తిని నిక్షేపించ వలయును.

రైల్వే సరాసరిని పోవుట:—బెంగాలు సాగ్రామభవన దారి పోవుటకు కళాలో గజపతీగరము కోసుటిపల్లి వై

మనలకు సమయ తగినయింపవారిని మరల పోసుచేసిరి. 18 వ తేదీనుండి రైల్వే సరాసరిని పోవుచున్నది. ప్రస్తుతమునుట్టుకు మగటివుట బందే రైల్వే సమయము.

ఇ. సి. ఎస్. పీఠము పీసోదరము:—అలకపలన ఇంగ్లాండులో చదువుచున్న భారతీయ యువకులకు ప్రవేశము లేదండేవును. అది న్యాయము వాదని ఇండియా సంఘకార్య దర్శియగు బాబూ మురేంద్రనాథబెన్డీ గారు ఇండియా మంత్రి గారికి కేంద్రీ సందిరి.

బర్మాలో నివాసములు:—౧౪వ తేదీనుండి కొలైను దిగు ముఖు లాగిపోయినది సరకు తెదని భరతగిరి. ప్రజల కార్యకర్తలను ౨ పారాయి నమ్మవారికి లైసెన్సు చాలమంది కిక్కులేకుగాన పారాయి అమ్మకముగిరి. 3 వలయమును గూర్చి గూడ దొరతనమువారు శ్రద్ధవహించుచున్నాడు.

మైసూరు పత్రికలైబ్రరీ:—యమునూలో ప్రోత్సహన రహ. హాస్పెటలు కెయ్యగారు మున్న పెద్దభవనమున నేడు (౧౧-౧౦-౧౧) ఉదయమున ౨ గంటల కేసభ జరిగినది. ముఖ్య యువరాజుగా గర్వభవనహించి దివాను గారు మున్నగు ప్రముఖులు చాలమంది సభకువచ్చిరి.

హోలీకోమునాక:—ఈనాక ౧౨-వ తేదీని ముఖ్య ప్రముఖులకు యాదవ వాస్తానమువారిలకు తెలియచిన్నది. ఇది బాంబాయిలో నెలైబరు ౧౬-వ తేదీని బయలుదేరెను. హోలీసమయమున లిసపులములకు ఈనాక పోవుచుం దెను. దీనిలో మొగసిను ప్రతిబింబము మున్నగునపులు పడనిండ వేయబడెను.

ఏనుగును దొంగిలించుట:—మండేయొక్క ముఖ్య లిసపు లో ఏనుగును దొంగిలించిరిని అంబకుమద్రీకు మేజిస్ట్రేటు గారి యెదుట కేసుచేయబడెను. మేజిస్ట్రేటు గారు ముద్దయల నిజుడలచేసిరి. కేసును పునర్విచారణ చేయవలసిన దని జిల్లామేజిస్ట్రేటు గారి యెదుట పెట్టెను. మేజిస్ట్రేటు గారు 14-వ తేదీని ఈదరఖాస్తు కొట్టివేసిరి.

ముట్టు త్రాగుట:—అమనాడు పొగముట్టుత్రాగు ఆభ్యాసము ఇప్పుడిప్పుడు ఇంగ్లీషువారి స్త్రీలలోను వారంభ ముచున్నది. ఈఆభ్యాసమైన స్త్రీలకు మూతిమిద మిషము కనబడుచున్నది యాదులవాలు స్త్రీలకు ౧౪వది కొందరు దొరసాము. తాత్పర్యమువచ్చుచు ముట్టు కాగుటకలవా మైర మగదిన్న వాండ్లకు త్వరగానే మిషమువచ్చుకోలేదో కనిపెట్టెటనిన సంగతి.

గోఖలే గారి భావముల ప్రదర్శనము:—బెంగాల్లో ౨వత్సరపురమునకున్న విజయవాడ సోమము క్లబ్బుగా రుచందా చేసిగారి కీర్తిశేషుల మ. గోపాలకృష్ణ గోఖలే జీ. వి. ఇ. గారి భావములను తమమన వేయించి దానిని గో. రావుచంద్రుల మొచ్చె రామచంద్రరావుగారు ఈ నెల 14 వ తేదీని పెట్టెడిదేసి, కొందా వెంటున్న ఆర్థిక గురవ్వసిం ధిరి. అభ్యుత్థులకు రామచంద్రరావు గారు గూడ నుచిత రీతి సుభవ్యించిరి.

లిబర్టీ కవచములు:—అమృతసము పి. వి. మున్. హైస్కూలు ముదిరమున విద్యార్థుల బల్లలమై నివసించుడి కరవరములు యీ నెల 8 వ తేదీని అమృతసముండెను. విద్యార్థులు సమాజోపకార ప్రాశ్నకు గారి చొరుటై పాత కాలా ముదిరముల తెలియముల సాచారముకలను. ఈవర ముల మేనేజరు గారు వెంటనే జరుచేసి పోలీసు వారికివచ్చిరి.

ఈశిప్రీతింబ్రని చుప నెట్టింపు:—కెయ్యకోలో నున్న విశిఖి పయెనీరుప్రతి కిట్టు తెలియపరచెను. కెయ్యకో స్టేషనువద్ద 4 వ తేదీని ఈశిప్రీతి ఇబహించామెథి గాని కిల్లిహోడిచిన నెలైబరు లిటిఫ్ అనువాకు విచారింపబడుచుండెను. ఈయద్దులై రెండు నేరములు మోప బడెను. ముఖ్యగాని ముఖ్యములకు కాను కోపిల ముద్దయి ఒప్పకో నెక.

ఒక ముఖ్యుల రక్తనిమగ్నము:—తన దివాలాను నిరవర మిపునెని బాకచుండి జిల్లాచుడ్ అనకోగొప్పముల్యల వద్దకును 1914 ను. బాను నెలలో బాంబాయి హైకోర్టులో విడిచున పెట్టెకో నెక. ఈ విడిచునలో తమకు తన ఆర్థిక నిధిగూర్చి వివరముల తెలియపరచెను. ఇతకు తప్పలేకల్ల ల బాఖుచేసె నని జడ్జి గారు. దివాలా కాసనము 8౪ వ

శక్తనుక్రింద ముద్దుల్య శక్తముడై యుండె నని జడ్జి గారెని దివా లా నంగీకరింప లేదు.

ఇండియా మంత్రి గారిని గూర్చిన అభిప్రాయము:—ఫాకలు గారు ముఖ్యమంత్రి ఇండియా మంత్రి గారిని గూర్చి స్త్రీల విద్యాభివృద్ధిని గూర్చి విన్నవింపగా నాయకు చెప్పిన విషయములను గూర్చి బాంబాయి కార్మికలు పత్రిక ఇటుల వాగినది. ఇండియా మంత్రి గారికి నాజెటులసంగతి తప్ప పొంబూలేపు విషయము తెలియము తెలియవని ఆయన ఇచ్చిన ప్రత్యుత్తరములను స్పష్టముచున్నది. భారతీయు లధికపులకాదులకు పుష్కల పుష్కల విషయకభావము లేనివారు ఇండియా మంత్రి గారు నుండెదరుగాని ముద్దుల్యముచుకుటచే మూడోలము చేయుటకు తగినసమయము గాదు.

ముఖ్యమంత్రి గారిని గూర్చి:—ఈకేసు హైకోర్టు వారిచే విచారణచేయబడినది పోలీసువారిచే కఠినమును రిమా ర్కులు చేయబడినది బంగాళాదొరతనము రొకసంఘము స్థాపించి సంఘములకు సాక్ష్యములను మరలవిని రిపోర్టు వాగిరి ఆరపోర్టు దొరతనమువారు ప్రకటించరు గవర్నరు గారి అభిప్రాయము ప్రకటించబడినది. పోలీసు కానిస్టేబుల సాక్ష్యములలో కొన్ని అసత్యములున్నవి. కానికేసుకు అన్వేషించి యున్నారము పొంగ కేసుకు కల్పించలేరు పోలీసువారికి దొంగిన సాక్ష్యములను వారు హైకోర్టులో విడిచవరచి చెల్ల దగిన దానికేమి ముఖ్యమంత్రి. హైకోర్టులో విడిచవరచే కమలకు లోపములను సమయము. వారి సంగీతమున యున్నది.

వెనామా కాల్య.
లండను, ఆక్టోబరు 15:—గల్లూకు మాలిదకుమన్నం గున దీనియొ దింతి నాకలు సమక విలులేను.
బాలసోరు కేసు.

పిర్యాదీల వ్యాయవాది వాదము:—బాలసోరులో యూనికర్ను ఎంప్రొమముకు రిక తేదీని కాలిదద చాముకు 6 వ తేదీని సోదాచేసిరి. ఒక చెల్లుమీద వారి ప్రకటనను గోడమీద గూండ్ల గురుము కనపడినది పోలీసు మువర్షం టు గారు దారులలో శాపలా చేసిరి. 9 వ తేదీని 5 గురు బంగా లీయు కనపడిరి విక్ర హాటాకు ఒక అవధి గూండి కచ్చిక దిని దాటి ముయ్యక అడవిలోకి వెళ్లిరి. మురవర్ష వారు చెప్పలేదు. స్టేషనుకుగూర్చు గా తుపాకులను చూపి. ముద్దాయి చుకో రంభ ముండట తుపాకి గాల్పె నని 5 గురు సాక్షులు చెప్పిరి. ఎవరి తుపాకి కలన రాజు చుపోయెనో సాక్షులు నిర్ధారణగా చెప్పలేదు. మకో రంజను తుపాకి కాల్పుటలననే రాజుచుపోయెనని గానియో ముగ్గురు కారణములు చూపిరి అని నిజము బోయచున్నది. సరేంద్రీకుగూడ ప్రసాదీని కాలెనని 5 గురు సాక్షులు చెప్పిరి. జ్యోతిషు కాలెనని యొక్కకు మాత్రమే చెప్పెను. గనుక సాక్షులు సమ్యకమో మకోరంజను సరేంద్రీకును మాత్రమే చేసియు జ్యోతిషి వారికి మద్దతు చేసెనందుని నిరపరపరలెను. ప్రి నొక్క సాక్షులు నెవరయని విడిచియుంప లేదు కాన వీరిని పరీక్షేయకు పోల్చుకలసిన పరితేసు ఈ రికరే లీక్షనా పడలలో దాటిరి. ఏకే రాజుగు ను సువామిగిరి తుపాకులతో కాలెనీ పీకే మేజిస్ట్రేటు గారి మీద పోలీసు వారిమీద తుపాకులను కాలెనీ. అంతలో వీరు మాయమై మరేమొదలకు వచ్చిరట కనకాశములేదు. చని పోయిన వారిద్దరే కాలెనీని ముద్దాయిలచెప్పిన విషయ ము సత్యమును బుజ్జిడెను. ముద్దాయిల వ్యాయవాదివారము — రాజోమహంతరి మకోరంజనుకు చువెనని ఫిర్యాదిలనుచు వ్నారు. కాని ఆ గూర్చి నమ్మదగినది గాదు మొకలైచ్చెన కేసు విచారణలో ప్రార్థిగా మారింది. మొకల నెవరచంపిరో తెలియదని. ఇప్పుడు మకోరం జనుడే చంపెనని మార్చి. సరేంద్రీని గూర్చిన సాక్ష్యములో బలమేలేదు. సాక్షులందరికీ దగ్గరే కుచ్చులడిరి. కాన వారాలోనియొ కొని యుండును. ప్రిమీద సదికరకు కేసులేమి ములేవు. వీరు పోలీసు వారిమీద కాలెనలతో అరపరములేదు. జ్యోతిషచిత్ర ప్రయోమిద కేసులున్నవి కాన వారే కాలెనయెందును. ముద్దాయిలేమియును చేయలేదు. కాననే వారు వెంటనే లొంగిపోయిరి. జ్యోతిషు మరల వామ్మొలముగూడ వీరి కను కలముగా మున్నది. అని వాదించెను. అంతటికో కొజువు చాలించబడినది.

THE GREAT WAR.

Futile Zeppelin Raid : Commons Proceed With Work.

SYRIAN NOTABLES HANGED WHOLESALE BY TURKS.

Italian Troops Sent to Asia Minor.

GREAT RUSSIAN VICTORY IN DVINSK REGION.

[Reuter's Agency.]

BULGARIA.

Danube River Bank Mined.

LONDON, October 14.

Telegrams from Bukharest say that the Bulgarian bank of the Danube opposite Rumania has been mined and trenches are being feverishly dug at Ruatchuk. The civil population of Vidin has been expelled.

Attempts to Envelop Nish.

LONDON, October 14.

A telegram from Athens says that the Bulgarians are also attacking southward of Zeitchar which is forty miles north of Nish. Bulgarians are evidently trying to envelop the capital.

Bulgarian Deserters in Rumania.

LAHORE, October 14.

Mr. Donohoe wires to the "Daily Chronicle" from Rome that numerous Bulgarian deserters are taking refuge in Rumania, where the soldiers are received with open arms. Rumania has refused the Bulgarian demand to surrender the refugees.

Bulgarian Premier's Plan.

Dr. Radslavoff wished to remain inactive until Serbia had been crushed, and had a most heated argument on the subject with the German Military Attache.

RUMANIA.

Public Feeling in Rumania.

LAHORE, October 14.

LONDON, 13th Oct.—News via Italy indicates a great upstirring of public feeling in Rumania, of which M. Take-Jonescu and other prominent pro-Allies are making the most, demanding that the Government should either resign or intervene.—("C. & M. Gazette's" Cable.)

TURKEY.

Reign of Terror in Syria.

ALLAHABAD, October 14.

The "Pioneer's" Cairo correspondent writes:—Refugees from Syria who arrived this week via Greece report that a positive reign of terror has now set in, and the Turks are court-martialing for treason and hanging the notables wholesale.

A quarrel has broken out between Enver Pasha and Djemal Pasha, who is in Command in Syria, because the Pasha Commander of the troops in Beyrout and Lebanon refused to execute the sentence of death passed by court-martial on certain notables, and Djemal Pasha supported him in his refusal. Numbers of Jews have been arrested, but they have been allowed to leave the country, thanks to the intervention of the German Dr. Israel, who recently operated on the Turkish Sultan, and the wife of Djemal Pasha, who is a Pole. But Djemal Pasha is furious with the Jews, especially the Zionists, on account, it is said, of the Zionist mule corps which is assisting our troops in Gallipoli, and he has sworn that not a Jew shall return to Palestine.

GREAT BRITAIN.

Another Zeppelin Raid on London.

LONDON, October 14.

The Press Bureau says that a Zeppelin raid took place yesterday evening on a portion of the London area. A certain number of incendiary and explosive bombs were dropped. Material damage was small, and a few fires were quickly extinguished. No public buildings were injured. The casualties hitherto are two women and six men killed, all civilians except one soldier. Thirty-four are injured.

Firing Audible in the House of Commons.

Firing was quite audible in the Commons during the Zeppelin raid but nobody paid any attention and the debate was not interrupted.

The Balkan Situation.

Sir E. Grey's Statement.

LONDON, October 13.

The Cabinet sat for three hours yesterday evening settling Sir Edward Grey's statement regarding the Balkans.

Conscription Urged at Cabinet Council.

LONDON, October 14.

The "Daily News" states that the conscriptionist Ministers urged the adoption of compulsion at yesterday's Cabinet. Lord Curzon and Mr. Churchill are now the foremost conscriptionists. Mr. Lloyd George is more moderate. They believe that Lord Kitchener is more in favour of compulsion than he was a month ago.

War Work by Prisoners in Jail.

Duke of Devonshire's Tribute.

LAHORE, October 14.

LONDON, October 13th.—The Duke of Devonshire, in the House of Lords, stated that every available prisoner in our jails had been placed on war work immediately war was declared. Over three million articles had been turned out and the work covered 20 distinct trades. Since the war the prison population had fallen by nearly one-third. The Duke praised the devotion of the officers and the enthusiasm of the prisoners in connection with the work. ("C. & M. Gazette's" cable.)

A Liberal Paper on Voluntarism.

LONDON, October 14.

On the 13th Oct. a leading article in the "Westminster Gazette" (hitherto a staunch supporter of voluntarism) warns the public that the plans laid for maintaining our armies in the Dardanelles and Flanders may possibly prove inadequate when a third front is added to our obligations. It agrees with M. Viviani that honour and interest alike are involved in aiding the Serbians.

FRANCE.

French Chamber's Confidence in Government.

Vote of Confidence Overwhelmingly Passed.

LONDON, October 14.

PARIS.—The Government has obtained a great victory in the Chamber which passed a vote of confidence by 372 votes to nine although M. Viviani in reply to criticisms refused to give the detailed explanations of the Salonika Expedition because it was impossible to enter upon military plans arranged with the Allies.

A Paris Bulletin.

LONDON, October 14.

PARIS.—A communique says:—The enemy with strong forces renewed attacks north-east of Souchez and at five other points, including Givenchy Wood, but, despite the extreme violence of the artillery preparation, repeated desperate assaults were only able to penetrate some sections of the trenches in Givenchy Wood, which had been completely wrecked by heavy shells. Everywhere else we retained our positions and repulsed the Germans, who lost very heavily.

Particularly violent artillery action occurred south of Somme in Champagne on the outskirts of Argonne and between the Meuse and Moselle.

Crew Reaches Coast in Boats.

LONDON, October 14.

PARIS.—A crew of ninety of the Messageries Maritimes Liner "Yunnan" has reached the coast in boats.

RUSSIA.

Russians Occupy Heights.

Victory in the Dvinsk Region.

LONDON, October 14.

PETROGRAD:—The communique says that the Russians have not merely repulsed all enemy attacks in the Dvinsk region but occupied the heights west of Illukst and north of the Town. The Germans have been compelled to desist from the attempts to recover the lost ground here and south of the Lake Dimmen owing to great losses. The Russians in the lake Region further south of Pripet have also instituted a most successful offensive capturing villages and hundreds of prisoners and they have also developed victory in the Strypa region of Galicia capturing another village west of Tremboolia. Fighting here is still very fierce. The Russian cavalry has been especially distinguished for its daring. In one instance a detachment unperceived left the village of Haivaronka, rapidly formed up on horseback and charged and stormed three lines of entrenchments sabring the defenders and putting the survivors to flight.

Three Enemy Divisions Routed.

LONDON, October 13.

PETROGRAD.—At least three enemy divisions were routed on the Strypa.

The situation in the north is also splendid. The Dvinsk municipality is returning, and public services, telegraphs, etcetera, at Riga and Dvinsk have been re-established.

The Germans have been forced back practically at all points from Dvinsk, in some places for several miles. Nowhere are they nearer than ten miles, while southward of Lake Dimmen the Russians are again approaching the Dvinsk-Vilna railway.

TELEGRAMS.

ITALY.

Destination of Italian Troops.

LAHORE, October 14. LONDON, October 13.—The "Cologne Gazette's" Athens correspondent says that the Italian troops sent from Bari and Brindisi embarked on twelve large transports. They wore sun helmets, and it is presumed that they were bound for Asia Minor.—("C. and M. Gazette's".)

Withdrawing Artillery Fire.

Austrians Mowed Down.

LONDON, October 14.

ROME.—Austrians launched columns of infantry against the Italians on the summit of Chirzo Torrent after an intense artillery preparation. The Italians mowed down the enemy with withering artillery and machine gun fire and then delivered a flanking counter-attack. The communique says the Austrian losses were heavy.

EGYPT.

Trail of the Egyptian Assassin.

ALLAHABAD, October 14.

The "Pioneer's" Egyptian correspondent writes from Cairo dated September 28th:—The trial before a military Court of Saleh Abdul Latif the man who stabbed Ibrahim Pasha Fathi, Minister of Wakis at Cairo Station on the 4th instant, took place yesterday morning. It excited a good amount of interest among the general public, the hall of the Court being crowded with Egyptians mostly of the Effendi class. There were two charges in the indictment, the first was of having compassed the lives of the Prime Minister Rushdi Pasha and of the Ministers of Justice and of Wakis Sarwat Pasha and Fathi Pasha respectively. The second was of having attempted the murder of Fathi Pasha Minister of Wakis. The accused pleaded not guilty to the first and guilty to the second charge.

Bomb Outrage on the Sultan.

With regard to the bomb outrage on the Sultana a second enquiry has now been opened. There are nine men in custody and these will be tried in due course. They include Helbawi, the thrower of the bomb, and Shamseddine, the renter of the house where the missile was made and from which it was projected. The others are alleged to have all assisted in one way or another. Important information has lately been received by the authorities hence the opening of the new enquiry.

GERMANY.

Kaiser at the Serbian Front.

LONDON, October 13.

The Kaiser has arrived at the Austro-German headquarters on the Serbian front.

Teuton Losses.

LONDON, October 13.

The Paris correspondent of the "Exchange Telegraph" Company says that over 20,000 wounded have arrived at Semlin. The Teutons are suffering enormous losses on the whole of the front.

The Germans on the Semandria side of Belgrade are unable to retain their position.—("C. and M. Gazette's" cable.)

UNITED STATES.

Panama Canal.

Opening Date Cannot be Fixed.

LONDON, October 14.

It is officially announced that owing to the continued movements of sliding material it is impossible to predict any approximate date for the re-opening of the Panama Canal.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

SIMLA.

The Simla Municipal Address.

Viceroy's Reply.

SIMLA, October 14.

The following is the Viceroy's reply to the address:—
GENTLEMEN:—One of the first functions at which I had the pleasure of being present after my arrival in Simla, in April 1911, was the occasion on which the members of the Simla Municipal Committee were good enough to present me with a very cordial address of welcome. I am glad to recognise among you to-day the faces of some who were also present on that occasion, and I feel sure that so long as Simla has citizens who are ready to place their time and their experience at their disposal in so unselfish a manner, her Municipal administration will continue to show the steady progress which has marked the last four years. I remember the relief which I felt then at the fact that you did not use the occasion to lay before me weighty questions which I could not solve and lay complaints which I could not remedy. It is with genuine pleasure that I have heard again from you to-day an address which speaks of achievement and progress rather than of disappointed hopes. You have generously acknowledged in your address the assistance which you have received from the Government in the development of municipal resources and amenities. For many years both the Government of India and the Government of the Punjab have recognised that the

TELEGRAMS.

administration of a town which is the official residence of the Supreme Government in India for a great part of the year, with the natural consequence of a fluctuating and transitory population, presents special difficulties of its own, while the resources of local taxation are strictly limited. At the same time much is expected of Simla if it is to maintain worthily its position among the towns of India and be, as it should be, a model to others in the amenities required by modern conditions. The keen interest felt by the Government in the solution of these difficulties has been evinced on more than one occasion by the appointment of special Committees to investigate the difficult and important questions arising from the expansion and the over-crowding of Simla, and to consider the provision of an adequate water-supply and proper sanitation for your rapidly growing town. The most important and beneficial result of the labours of previous Committees is the hydraulic projects which, as you state in your address, has not been completed, and, as you vaguely observe, Simla has been transformed from a dark and gloomy town of oil lamps to a well-illuminated town with every electrical appliance. The change indeed is very remarkable and indicates the progressive policy of the Municipality. The total contributions of Government towards the improvement of Simla have in the past been large, but even with these subventions the projects recommended by the two Committees appointed in 1898 and 1907, respectively have proved insufficient for your requirements. Accordingly, last year, a third Improvement Committee met by the order of the Government of India under the presidency of Mr. Ludovic Porter to consider the further measures which should be undertaken to bring the drainage and sanitation of Simla up to date and to reduce the overcrowding of the bazars. The most important recommendations made by this Committee are the acquisition and reconstruction of unsightly and insanitary areas in the bazars, the building of a new suburb to reduce overcrowding in the main part of the town, and a large extension of the water-supply and sewage systems. In considering this comprehensive but costly programme the Government of India have fully realised that it is impossible for your Committee to carry out more than a small portion of these improvements from your own resources. They therefore proposed to submit to the Secretary of State a scheme according to which nearly three-quarters of the sum required will be found by the Government. Much of this fresh expenditure cannot, I am afraid, be undertaken until the end of the war and the restoration of normal conditions, but you will, I think, readily admit that, in deciding to contribute so largely to the expansion and development of Simla, Government are justified in retaining in their own hands a considerable measure of control over the expenditure and the execution of the schemes of improvement. It is the intention of Government, therefore, to nominate a small official committee to supervise the conduct of the operations by the special staff which will be appointed to undertake this task in conjunction with your committee. When all these improvement schemes have been successfully completed I am confident that Simla, already one of the most beautiful hill stations in India, will be at the same time the most sanitary and up to date, and that she will as ever fill worthily the proud position to which she has been called. It now only remains, gentlemen, for me to thank you warmly for the very kind terms in which you have referred to my career in India. With the preparation for the Durbar, the visit of the King-Emperor and Queen Empress, the planning and preparation of the new capital in Delhi, and the War, the past five years have been very full ones, but although I fully realise how little I have succeeded in achieving for the welfare of India during these years in comparison with what I have wished, your friendly appreciation of that little gives me a feeling of profound satisfaction and more than compensates me for any disappointment I might have felt at my own shortcomings. It is difficult for me to say all I feel on leaving Simla, where everybody has always been so kind to me and mine, and has shared with me my joys and happiness, also my sorrows. I have looked forward each year to my return to Simla with a feeling that this was more my home than any other place in India, and I can assure you, Gentlemen, that it has been to me a home from which I shall part to-morrow with very real regret. I thank you very warmly for your good wishes for my welfare, and I can only assure you that the most happy remembrances of Simla and of her people and children will ever remain with me, and I shall always take a most friendly interest in the development and prosperity of your town. In bidding a regretful farewell to you all I pray that God may bless Simla and her people.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, October 15.
The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State.

13th October.—No change of importance in the West. The Russians are taking the offensive both north and south. Bulgaria invaded Serbia. The French report violent bombardment at many points, and progress near Tahrue.

The Russians report that the Germans occupied some trenches 14 miles north west of Divinsk but in the south have been driven back. In the centre the enemy have been driven out of several villages and in eastern Galicia west of Thembowla the enemy was completely defeated and driven beyond the river Strypa. Sixty Officers and 2000 men were captured. The Italians report Austrian attack on the Carso Plateau on a wide front after an intense artillery preparation but were repulsed.

The Bulgarians attacked the Serbians at Salzar south of Nish and Prashovo but were repulsed.

The French Premier in the Chamber said that Government agreed to send assistance to Serbia who asked our help. "Russia also will join us. Our action will be a vigorous reply to the effort of the enemy who dominated on the West and stopped on the East and is seeking help from Bulgaria for success unobtainable in France or Russia."

M. Venezolos in the Greek Chamber said:—"If Germany was unable to win at the beginning when her opponents were not prepared victory, now is doubtful when her opponents have vast resources in men and treasure and command the Seas. The more the time

TELEGRAMS.

gained by England and her Allies the surer the victory. Wumbiagas in the Cameroon has been captured by the British.

The Train Control System.

SIMLA, October 14.

The train control system of working which was at first introduced in the Great Indian Peninsula Railway is being extended to other systems. The East Indian Railway have adopted the system over an important section between Allahabad and Etawah from August and the new method of working has already resulted in reducing delays and facilitated quick running of trains. This system which was used for the first time in India for controlling the heavy traffic on the railways at Delhi on the occasion of the Durbar in 1911 is a modification of one well known in other countries notably America and consists in the placing of a controlling officer in a central office in direct telephone communication with every station on the section who is in a position to advise authoritatively when a train should be pushed on or held back at a station in the interests of the sectional train work as a whole.

CALCUTTA.

Indian Customs Revenue.

CALCUTTA, October 14.

The Indian Customs Revenue statement for September 1906/07 to 1915-16 has been issued by the Director of Statistics. The total gross Indian sea and land customs revenue (excluding salt revenue) during September 1915 amounted to Rs. 73 lakhs as against Rs. 47 lakhs in September 1914 and Rs. 71 lakhs in August 1915. As compared with September 1914, there have been increases in most of the articles the only noticeable decrease being in the case of petroleum (Rs. 2,64,000). Most important increases occurred in liquors (Rs. 43,190), silver bullion and coin (Rs. 5,97,000) tobacco (Rs. 1,15,000) articles of food and drink (Rs. 1,75,000) sugar (Rs. 2,01,000) cotton goods (Rs. 4,31,000) metals (Rs. 1,36,000) manufactured articles (Rs. 5,13,000) and export dues on rice (Rs. 1,04,000). As compared with August 1915 there have been important increases in liquor (Rs. 1,19,000) silver bullion and coin (Rs. 1,05,000) articles of food and drink excluding sugar (Rs. 97,000) cotton coloured piece goods (Rs. 99,000) manufactured and unmanufactured articles (Rs. 52,000).

The Mussalmanpara Bomb Case Inquiry.

Government Communique.

CALCUTTA, October 14.

The following communique has been issued by the Government of Bengal:—

The Government have received the Report of the Commission which was appointed to consider certain aspects of the Mussalmanpara Bomb Case with special reference to the conduct of the Police. The Commission in the course of a very thorough and exhaustive enquiry have dealt not only with the whole of the evidence which was produced before the High Court but also with further evidence which was not so produced partly because it was not available at the time of trial and partly because it would not have been legally admissible or relevant in the case before the High Court. The Commission's Report will not be published but the Governor-in-Council desires to state the main conclusions at which he has arrived after a careful study of the report and of all the papers connected with the case.

Portions of evidence of certain Constables were untrue but no police officer responsible for the investigation fabricated or inspired false evidence. All facts elicited in the police enquiry were placed before the High Court and no evidence that was legally admissible was withheld. The enquiry has brought to light various defects in the procedure and the methods followed in the investigation of the series of crime in Calcutta. Action is being taken to remedy the defects referred to.

Arrested for Bad Livelihood.

CALCUTTA, October 14.

This evening a young man named Aswini Kumar Ganguli was placed before the Presidency Magistrate on a charge under bad livelihood section. The accused was arrested the other day as a political suspect. The case was adjourned till the 27th instant.

Calcutta Port Trust Income.

CALCUTTA, October 14.

According to the Administration Report of the Commissioners of the Port of Calcutta the income of the Trust in 1914-15 amounted to Rs. 14,450,349 and expenditure on revenue accounts to Rs. 15,538,839 showing a deficit of Rs. 1,088,490 on the year's working.

I. C. S. Examination Abolition.

Babu S. N. Banerjee's Telegram of Protest.

CALCUTTA, October 15.

The Hon'ble Babu Surendranath Banerji, Secretary, Indian Association has sent a telegram to the Secretary of State protesting against the proposed Bill to suspend the Indian Civil Service examination and pointing out that the Bill meant the practical exclusion of Indians for some period and it was highly prejudicial to the interests of young Indians already in England preparing for the examination.

Famine and Local Works.

CALCUTTA, October 15.

The Government of Bengal have recently had under their consideration the question of expenditure by District Boards of grants on accounts of cess to be placed at their disposal during the current year. In view of agricultural stress experienced in certain parts and comparative cheapness of labour it is hoped that these funds will be

TELEGRAMS.

largely devoted to much needed improvement of excavating tanks in rural areas. It is believed that thereby immediate employment will be found for local labourers while a lasting betterment of rural conditions will be effected at minimum cost. The District Boards have been advised where circumstances justify concession to dispense with the contribution usually expected from the locality in which a tank is constructed.

The Calcutta College of Science.

CALCUTTA, October 15.

A noteworthy advance has been made in the University College of Science. The building has been completed and the work has actually commenced. In the University an M. Sc. class in Chemistry has been started with 8 students. The Chemical Laboratory has been set in order. In the department of applied mathematics great developments are likely to take place next Session and provision will be made for the teaching of obscure branches which have not hitherto been taught in Calcutta or anywhere in India. Dr. P. C. Ray will join the College in July next.

BOMBAY.

A Pearl Merchant's Insolvency.
Application for Discharge Refused.

BOMBAY, October 14.

To-day, at an insolvency sessions of the High Court, Sir Dinsha Davar refused to grant discharge to Taluchand Javerchand, a big pearl merchant of Bombay, on the ground that the insolvent was guilty of various offences under Section 39 of the Insolvency Act. The insolvent filed his petition in June 1914. His schedule showed his total indebtedness as Rs. 35 lakhs, his good assets Rs. 7,505, and assets Rs. 6,903, property in his hand Rs. 60. In his schedule he further stated that creditors to the extent of Rs. 26 lakhs and 96 thousand were fully secured and that his securities would show over his liabilities to the extent of Rs. 2 lakhs. His Lordship held that this statement was false and to the knowledge of the insolvent. His discharge was opposed by Mr. Govardandas Khatao and the Alliance Bank of Simla. His Lordship made the order with protection.

Bombay Season Report.

BOMBAY, October 14.

There was general rain during the week throughout the Bombay Presidency, including Sind. Prices of food grains have slightly fallen in Guzarat, but were generally steady elsewhere. Quantities purchasable per rupee in Sind were 39 to 50 per cent below the normal, and in Guzarat 27 to 43 per cent below the normal.

The Indian Association.

BOMBAY, October 14.

In order to consolidate the Moderates and the Extremists of the Congress, an Association called "The Indian Association" has been started in Bombay.

German Firm Refused License.

BOMBAY, October 14.

The firms of Orenstein and Koppel have been refused license to trade in British India and have been ordered to deposit its assets with the Controller of Hostile Trading Firms, Bombay.

A Moslem Merchant's Death.

BOMBAY, October 14.

Mr. Hassambhoy Vishram, a prominent Khoja merchant and brother of the late Mr. Fazlulbhai Vishram C. I. E., died this morning at the age of 70. He was known as one of the leading merchants dealing in Rangoon rice and gunny trade.

The Karnatic College Fund.

Large Donations.

BOMBAY, October 14.

Sir Vasantji Trikamji has given Rs. 14,000, Sir Chinobhai Madhavji Rs. 3,000, the Hon'ble Mr. Barvi Rs. 2,000, the Hon'ble Mr. Rodda and Chief of Kurmawad each Rs. 1,000 and Sir Narayan Chandavarkar Rs. 500 to the Karnatic College Fund which now amounts to Rs. 55,000.

The Torpedoed Steamer "Halizomes."

A Rich Cargo Lost.

BOMBAY, October 14.

The Steamer "Halizomes" which is reported by Reuter as having been sunk on the 12th instant left Bombay on September 13th for Liverpool via Port Said. She had on board manganese Ore and nuts and an exceptionally large number of cotton bales and wool shipped by the different merchants in Bombay. The vessel was in command of Captain W. E. Eynon and was a steel screw steamer of 5093 tons gross built in 1902 by Messrs Duncan and Co., Ltd at Glasgow and owned by Messrs R. P. Houstons and Co.

Currency Notes Texture and Improvement.

BOMBAY, October 14.

Some time ago the Committee of the Bombay Chamber of Commerce drew the attention of the India Government to the form of the Rs. ten and Rs. fifty currency notes. It appeared to the Bombay Chamber to be desirable to modify the design and texture of the notes. The Bengal Chamber was invited to support this representation. The Bengal Chamber agreed to the similarity between the rupees ten and rupees fifty as very marked, but they were not disposed to take particular exception to the texture of the notes which although thick did not seem to them to be inconveniently so. In view, however, of the statement made by the Controller

TELEGRAMS.

of Currency that the Government have under consideration the introduction of an improved form for the currency notes the Bengal Chamber did not think that there was need for them to address the Government at present.

The All-India Theistic Conference.

Dr. Nilratan Sircar Accepts Presidency.

BOMBAY, October 15.

The Hon'ble Dr. Nilratan Sircar of Calcutta has accepted the presidency of the All-India Theistic Conference which meets in Bombay in December next.

The Fawcett Deputation.

Bombay Chronicle Rebukes Mr. Chamberlain.

BOMBAY, October 15.

Commenting on the treatment accorded by Mr. Chamberlain to Mrs. Fawcett's Deputation the "Bombay Chronicle" says:—

The reply which he gave to the Memorial urging him to improve the means of female education in India displays such an extraordinary ignorance of the state of opinion in this country on this subject as to make him a hardly serious subject for correction and in view of the possibility that he is equally ill-informed in Indian politics generally—with the exception perhaps of currency questions—and equally out of touch and sympathy with the currents of opinion among the educated classes it would seem that the only thing to do in these extremely awkward circumstances would be to start a "Chamberlain Must Go movement." That would be an extremely unpleasant thing to have to do during the war but it would be less unpleasant and less dangerous than that a politician capable of such fetishes should remain at the India Office when people of India are looking for a new angle of vision of somewhat different character to that displayed by Mr. Chamberlain.

Speculation Considered Gambling.

BOMBAY, October 14.

The kind of cotton speculation known as "Jotta Satta" in which thousands in this city speculated every evening on the figures of Liverpool cotton sale has stopped suddenly owing to the High Court decision in a recent case in which such speculation was considered to be gambling.

UNITED PROVINCES.

German Mission High School.

ALLAHABAD, October 13.

The Government have taken over charge of the German Mission High School, Ghazipur, from the Rev. H. R. Lorber. A list of the cash and properties belonging to the school has been prepared and submitted to the authorities.

Precautions for Coming "Bakr-Id."

ALLAHABAD, October 13.

In connection with the coming Bakr-Id special precautions are being taken by the District Magistrate of Fyzabad, owing to the prevalence of religious disputes between the Hindus and Mahomedans regarding the slaughter of cows in Ajodhya. The slaughter will be restricted and permitted only under certain conditions.

The Becks at Aligarh.

ALIGARH, October 15.

Misses E. G. and H. Beck, sister of the late Mr. Beck Idial, Principal of the Aligarh College have arrived here and were given an enthusiastic welcome at the Station. The former lady who is Secretary to the Indian Association, London, will tour in India in connection with a movement in favour of more general Medical Aid to the Women of India. Miss H. Beck will take charge of the English Boarding House of Aligarh College as Superintendent.

The Moslem University.

The Moslem Leaders are arriving from distant parts. Closed door sittings have been decided upon. Opinions on accepting Moslem University on the lines of the Hindu University are divided. There is also an opinion that the Association which meets to-day has no power to decide for or against the question and that it is only the foundation Committee that can do it.

PUNJAB.

Liberty Leaflets in Class Rooms.

LAHORE, October 14.

It is stated that "Liberty" leaflets were found scattered in the class rooms of the P. B. N. High school Amritsar. It appears some time before the classes meet the rooms are ordinarily kept open to allow fresh air. As the classes met on Friday the 8th instant the leaflets were discovered on the desks of students in various class rooms. The Manager promptly collected all copies and handed them to the police. No clue has yet been found of the culprit.

BURMA.

Excise Administration of Burma.

RANGOON, October 14.

The outbreak of war has had two effects on the Excise Administration in Burma:—

1. The growth of cocaine habit received a check by the cessation of imports from Germany, the price of drugs rising with diminution of supply; and,

2. In liquor business there was a fall in consumption and derangement of business resulting in the abandonment of numerous licenses.

But since the first panic fears of loss of trade during the war have been realised by licences to have been exaggerated and the resale of them for the balance of this official year realised prices only slightly less than the original auction prices. The total realised from liquor during the year was more.

Referring to opium-smuggling from India the resolution on the Burma Excise Administration records material suppression of smuggling and the efforts of the Local Government are likely to end in failure unless a better control over supplies can be exercised in India.

The Indo-Burma Railway.

Survey Abandoned Till End of War.

SIMLA, October 14.

The Railway Board have decided upon the temporary closing of the survey work for the proposed Indo-Burma Railway. Already the coast route has been surveyed, the Manipur route has been abandoned. As soon as the war is over Government will proceed with the survey of the Hakong valley route and after that is completed the Railway Board will proceed with the consideration of the scheme and the selection of a definite route for the purpose of railway connection.

SOUTH INDIA.

Coonoor Abduction Case.

Miss Violet Reilly's Cross-examination.

COONOOR, October 14.

Miss Violet Reilly cross-examined by the defence. Vakils said:—

I was taken to the Sub-Jail and detained for one hour and a half. I was kept in an open place and was given chair inside the room. I wanted to know the reasons for my arrest. When I knew the reasons I wanted to make a statement. Then I made the statement. I appeared before Mr. Young some days after. The Superintendent went with me. He met me near Mr. Walker's Office by appointment. Inspector Wilkins came and told me to meet Mr. Loveluck there. Rungaswamy told me a few months ago when we went to Mysore that he was divorced. Till then I believed he was lawfully married.

Cross-examined by Mr. Ramaswamy Iyengar witness said:—"I was told I was arrested because there was a case against me that Marie Reilly was deceitfully taken away and kept improperly and the case was against Mrs. Newman and myself. I was made aware of the seriousness of the charge by Mr. Loveluck. Mr. Loveluck at first would not allow me to have my say. I told him I did it at Rungaswamy's instigation and that I did not know it was for bad purposes. A few days after my arrest the Superintendent suggested I should go to Mr. Young. I saw Mr. Loveluck on the day I went to Mr. Young. Inspector Wilkins came and told me that Mr. Loveluck was to meet me. Mr. Loveluck told me I was to make a statement before Mr. Young. Mr. Loveluck took me to Mr. Young's office. Mr. Young asked me a few questions and I volunteered the rest. I was put on my oath. Since release on bail I have heard nothing more about the case against me, nor did I care about it. Inspector Wilkins came with me when I went to meet Mr. Loveluck. Mr. Wilkins accompanied me till I met Mr. Loveluck. I stayed at Alta Chambers for one week after my release and then went to another house in Ooty. Mr. Loveluck did not tell me what had happened to my case. I know Rungaswamy's sisters and brothers. I know Indian customs. I do not know that there is no divorce among Indians. I have not seen Rungaswamy's wife. He told me she was passable. He has two children. I did not dislike the idea of marrying him. He was very fond of me, but for this case I should have married him. I stayed in Mysore ten days. The 11th August impressed itself on me because I sent message to Marie on that day. Marie was at Nagapatnam in December. She was not made to do servant's work in Coonoor. Marie's sister used to beat her. Her brother was harsh to her and was a bully. Marie, while in Ooty, told me she could not stand their ill-treatment. That was her reason for coming away from home. When Marie came to Ooty I sent her up to Mr. Mitchell and handed her to the police. Marie did not like the idea of going back. Rungaswamy was also for sending her back. He actively helped me in restoring her to her sister. She had applied to him for help so he knew about it. I did not conceal or kidnap Marie on that occasion. I did not take her to any strange house in Ooty. I met her casually at Ooty first some three days or so, afterwards I heard casually she was in hospital with sore feet. If Marie said I took her to a strange house, opened doors and kept her there some days, it would be imagination. I have not seen Marie drink. She used to write to me often. I know Lavocat. I saw Marie at Star Villa once. I only saw her once after her disappearance. I heard of Marie's rescue after two or three days. I did not notice Mali Rungan at Star Villa. Marie knew Rungaswamy, but not well, and that is his reason why she applied to him for help. She knows Tamil very well. I never told her to destroy all my letters. Rungaswamy owns carriages for hire. I never observed any strange human looking animal catching moths at Clifton. This closed witness's cross-examination.

Miss Adolphine Reilly, (elder sister of the girl Marie Reilly) cross-examined by Mr. Ramaswamy Iyengar, deposed:—I sent my sister to Nagapatnam for a few days. I am not friendly with Violet since the 8th September. Marie went away without telling me on those occasions. On the second occasion I mentioned the matter to the Coonoor Police. Marie generally expected more than the others in money and clothes. Marie said Violet had invited her to Ooty. When Marie was rescued she did not say she would not go back with me. She was speaking incoherently. All this is only a repetition. Marie never wrote a letter except when I was present. The servants do not take letters to the post unless I give them. Mali Rungan was dismissed after the Ooty incident. It had nothing to do with that incident. Mr. Walker helped me with the composition of my complaint on the 24th. After Marie's rescue Mrs. Newman came to my house and made alarming statements regarding Marie. I wanted to get Mr. Walker's advice before I made a complaint. My sister told me, on the third day after the rescue, all about the occurrence. I went to Mr. Walker's office on Saturday and he drew up the complaint. Mr. Loveluck's car was drawn up outside Mr. Walker's office and I handed in the complaint. Marie accompanied me on that occasion. Two days after I saw Mr. Loveluck. Between making the complaint and meeting Mr. Loveluck I went on the 25th and gave a statement at the Police station.

Cross-examined by Mr. Gonsalves, witness said:—I met K. D. Sam at Coonoor Shandy. He said that he had seen Marie twice. I told him to continue watching Connemara Cottage. By the 24th Marie had given the whole of her experience. Mr. Walker dictated a part of the complaint and a part was mine.

Re-examined by Mr. Walker witness said that she also consulted a priest.

Before concluding her deposition witness volunteered:—Marie gave me certain information after the 24th.

The Court showed witness a paper written by Marie regarding the alleged rape, but witness said that she knew it before the 24th.

Mr. Honeywell, cross-examined by Mr. Gonsalves, said that the two occasions on which the car drove up were between the 14th and 20th August. He mentioned this incident to nobody, and no policeman saw him about this case. Mr. Thomas Brown has a Ford car. Mr. W. J. Reilly and witness often brought in cash from Ooty.

Re-examined witness said Inspector Wilkins asked him about this case.

K. D. Sam, cross-examined, said that Miss A. Reilly asked him in Shandy if Marie was in her house on Tuesday. That evening he went and told her that she was and was paid Rs. 2. His only conviction was for stealing a pig 21 years ago. He first saw Marie on the day on which she and Mrs. Newman came to the dining-room door and Mrs. Newman gave him a letter to post.

Khader Said was then cross-examined. The case is proceeding.

The further hearing of the Coonoor Abduction Case against A. R. Rungaswamy and Mrs. Newman alleged to have abducted Miss Marie Reilly resumed before Mr. J. Gray, I. C. S., first class Magistrate to-day. Mr. N. S. Ramaswamy Iyengar on behalf of Mrs. Newman put in an application to the Magistrate to summon Miss Declosiet of Madras to produce letters Miss Marie Reilly wrote to her.

Mr. Totenham, Assistant Superintendent of Police being cross-examined deposed:—"I live at Cordite Factory. I am not an investigating officer in the case. I acted in the case as an Assistant Superintendent of Coonoor Circle. I arrested A. R. Rungaswamy in exercise of my power. When I arrested Rungaswamy I had the information against him. I was handed some papers from the District Superintendent through the Circle Inspector to arrest Rungaswamy. I arrested partially under orders issued to me through the Circle Inspector and partially on information. I arrested Rungaswamy at 9-30 P. M. on 24th August. Orders of arrest were brought to me by the Circle Inspector. I knew the sections and the charges against the accused. They were wrongful confinement and abduction under Sections 346 and 109 C.P.C. I searched Rungaswamy's rooms in exercise of my power as Assistant District Superintendent. I arrested Mrs. Newman on 24th August at 7-30 P. M. I searched Mrs. Newman's house to see what could be done in the case. I had a certain idea of papers I was searching for. They were papers anything in writing form and nothing in liquid form. I made a general search in Mrs. Newman's room for the papers which would lead to the case. I have powers for general search of papers. There is a Magistrate in Coonoor even in the absence of the First Class Magistrate from the station. I did not see the order given by the District Superintendent in Exhibit B or orders underneath it before arresting Mrs. Newman and in the order to the Circle Inspector no order for search was mentioned. The order of the District Superintendent of Police was: "Please arrest A. R. Rungaswamy." This was written on the margin of a paper containing a copy of the complaint. I had no particular paper in mind when I was searching. This applies to Rungaswamy's room search and Mrs. Newman's room search. There is a departmental order that houses should not ordinarily be searched at nights. After searching papers and sending them up I have nothing to do with this case. Papers from Coonoor station to the District Superintendent passed through me. I searched under orders and I am bound to obey the orders from responsible officers. If I had an order against law I must obey it.

Mr. Gokhale's Portrait Unveiled.

The Hon'ble Mr. Ramachandra Rao's Exhortation.

BEZWADA, October 14.

The members of the local Vijayavada Social Club subscribed for the portrait of the late Hon'ble Mr. Gokhale. C. I. E., which was unveiled this evening by the Hon'ble Rao Bahadur M. Ramachandra Rao in the premises of the Vijayavada Social Club located in the Edward Town Hall. All the educated gentry attended. Mr. Konda Venkatapayya of Guntur addressed the meeting on the "Life and Work of the National Hero." He referred to the multifarious fields of his activity, the great equipment he had for his work under the pupilage of his great Guru Mahadev Govinda Ranade, his great self-sacrifice in taking up public work to the detriment of his personal benefit, his persuasiveness, his conciliatory spirit, his readiness in debate the charm of his eloquence the fearlessness of his opposition. The Hon'ble President in unveiling the photo said that Mr. Gokhale's place in Indian public life was unique as being the first to consolidate the Indian national sentiment. The Morley-Minto Reforms owed not a little to his initiative and advice and in conclusion he exhorted the audience to emulate his noble life by following in his footsteps to spend a portion of everyone's lifetime to some sphere of public work, to ignore the non essential for the sake of the essential, to be persuasive rather than combative and to sink petty personal differences for the common cause.

The Breach on the B. N. R.: Diversion put.

The District Traffic Superintendent wires from Khurda:—

Diversion has now been put in at mile 57-24 between Gajapatnagar and Komatipalli on the Parvatipuram Branch and through running of passenger trains resumed on the 13th. For the present only trains running during daylight will run.

(LATEST TELEGRAMS.)

(NEWS BURERU.)

ALLAHABAD, October 15.

LONDON, October 14:—A Cetinje report states that the Austrians attacked the whole of Montenegro front but were everywhere repulsed, the whole line being on the Austrian territory.

LONDON, October 14.

The Exchange's correspondent says:—A correspondent on the eastern front states that the Russians have now more munitions than the Germans and the success of the former's offensive is due to fierce artillery fire that surprised the Germans.—(Pioneer Cable.)

గంధకర్తల పరిశ్రమలు.

[చిలుకూరి. వీరభద్రరావుగారు]

I

ఆంధ్ర సారస్వతమున మన దేశమున విస్తరింపజేయుటకు వర్తమానకాలమున బహు ప్రయత్నములు జరుగుచుండుట మన మాండలికము గన్పల్చుటకు చున్నారము. ఆంధ్ర సారస్వతము దినదిన ప్రవర్ధమాన మగునట్లులు చేయుటకై విజ్ఞానచంద్రికామండలివంటి సంఘములు పెక్కులు వివిధ ప్రదేశముల నెలకొల్పి బహు భాషావేర జేయుటకు శ్రద్ధతో బాటుపడుచున్నది. ఆంధ్రభాషా సాహిత్య పుష్కల స్థాపితమైంది. ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి నుపసాహాయము కొందఱు దేశమున నూరూరఁ బుస్తకభాండాగారములు నిర్మింప శక్తికలఁదఁ దగు ప్రయత్నములు సలుపుచు నుండునట్లు లగుచున్నాడు. అట్లే విభాషాప్రయత్నములై చూపుభాష యన్న విషయములు జూపుచు గృహము నుపసరింప గౌరవహీన మనుకొని యుత్తర్యులకడ సహితము మాట్లాడు నప్పుడు పరభాషా పాండితి గనుఁబడెడి సాహసీచెడి ప్రబుద్ధులైన నరనాగరిక పుత్తులు నేడు తమ తొంటి దురభిప్రాయముల మార్చుకొని స్వభాషాసంగత్యమును బుర్రకొలప నుత్సాహమునై దేశోన్నతి దేశభాషలపై వాధాపడి యున్నది దృఢభావమున మహించి మాతృభాషాభివృద్ధికై దీక్షతో గృహిణీయులు కున్నట్లులై బహుత్వదలి ముందు సాగినప్పుడు దేశముయొక్క దౌరాభ్యుదయ దశ తొలంగి పోవుచున్న దనుటకుఁ బ్రబల చిహ్నము నేను నుడువ సాహసించుచున్నాఁడను. భాషాభివృద్ధికై కన్నులు దెరిచి దేశములు చేయు ప్రయత్నములన్నియు క్లాషాపాత్రము లనుటకు సుదేహములేదు. ఇంక గ్రంథకర్తల నిధిగతులను పరిశ్రమలకు నొకింత పరిశీలింతుము. గ్రంథకర్త యను విరుదమున వహించుట కందఱునను కులభ సాధ్యము గాదు. సారస్వతదేశము పరమోత్కృష్ట మైనదని యాంధ్రప్రదేశంపరామోని జరపామాస్య మెఱుంగును. ఈదేశమునందు సారస్వతదేశమునకుఁ దగినంత గౌరవము గానరాదు. గ్రంథకర్త యను పదము బహుమానముతోకొనియుండును. ఇందున వర్ణము బహుమానపాత్రముగా గృహవారింపఁబడుచున్నది. ఈ లోపము గొంతవఱకు గ్రంథకర్తలనుండే యున్నది. సాధుభిప్రాయము. సారస్వతదేశము పరిశ్రమ మైవదిగాఁ జేయఁజాలని గ్రంథకర్త నిజముగా గ్రంథకర్తయని యనిపించుకొనఁడు. నాలుగుపంతులు కవచము వ్రాసినంతమాత్రమున వ్రాసిన కాఁదు గాఁజాలదు. ఛందో భంగము లేపడ గణబద్ధముగా నాలుగు చరణము లల్లగలిగినవాఁడు కవి కాఁజాలడు. అట్లే నిష్పన్నమోజుమైన యొక పాత్రమును రచించినవాఁడు గ్రంథకర్తయని యనిపించుట కర్హముగాఁదు. సారస్వతదేశము మే శ్రేష్ఠమైదిగా భావించి గ్రంథకర్తయని యనిపించుకొనఁగోరెడి ప్రతిభువఱకును. దీని బాటగా నుల్లెటింగి యుండవలయును. కలముయొక్క శక్తి యిట్టి దని చెప్పవలసి కాదు. ప్రపంచములో నెంతటిమహోపకారమునైన నెంతటి మహోపకారమునైన తన తన శక్తిని విజృంభింపఁ జేయుటలో గలమునకుఁ జాలినయోపకారమును చేయుకట్టి లేదు. కత్తిలోటు కన్ను కలము పోటుపదింతులు నూటింకలవేయంతలు మిన్నయని చెప్పవచ్చును. మా ప్రజలవంకరించిన భారములేని మిన్నయని పునుట్టులన ప్రపంచములోనిజాతు లన్నియును నొక్కటలు మూల జరిచి యల్లలలాచున్నవి. మాచిన నొకచిన్న కట్టపుల్ల చివర నొకపాళి మాత్రము గలదు. అంతకన్న నతితన మేమి యును లేదు. అది ప్రశ్నంపంచున నమృతవృక్షికి దానికి జీవకళ యేర్పడి తన్నుఁ దానెఱుంగకయే చిరస్థాయువులగు మా మానవులు మంటి మండిచెడి పదములను వ్రాయుచున్నది. ఈ కలముయొక్క శక్తిచేతనే మన వ్యామశాస్త్రములు, మనమతములు మన నాగరికతన ప్రభుత్వములు ప్రకాశహాసులై యొప్పుచున్నవి. ప్రపంచములోని నకుల శత్రువులు కలముయొక్క శక్తికి లోబడినవై యున్నది కరుకనే యొక చక్రవర్తి కానించెను, మరుజాలంపై నెక్కుడుగా ననేకలక్షలమనుజుల కానించునట్టి శక్తి కలమునంతే గలదు. అఁగా నొకప్పుడు చక్రవర్తి శత్రువుల వైతము కలముశక్తికిఁ దీసిపోయిన వగును. కలముయొక్క పుత్రిమ వాఙ్మయము. వాఙ్మయ మేదేశముయొక్క మహోన్నతదశను నేనోళ్ళు చాటుచుండును. ఋషిప్రొక్తములగు నేదములు, వాల్మీకివ్యాసపుత్రములగు రామాయణ మహాభారతములు లేకయున్నయెడల హిందూదేశముయొక్క ప్రాచీన మహోన్నత దశ యెట్లు తెలియఁగలదు? హోమరసు నాతఁడు పుట్టకమున్న గ్రీసుదేశముయొక్క ప్రాచీన నాగరికత యెట్లు తెలియఁగలదు? కాఁబట్టి యాంధ్రదేశ

మున మహోన్నతదశఁ గొనిరావలయు నన్న ఆయాంధ్రవాఙ్మయమున వృద్ధిపఱుపరలసి యుండును. అట్టివి చేయుట కెవ్వరు సమర్థులు? వా రెట్టివారుగా నుండవలయును? ఈ సమస్యలను ముందు పరిష్కరింపవలయును. ఆంధ్రవాఙ్మయమున వృద్ధిపఱుపరాంధ్రగ్రంథకర్తలు గావున వారి పరిశ్రమలెట్టివి వారెట్టివారుగా నుండవలయు నన్న విషయమును గూర్చునే నేటిదినము శుక్రవారముగా మీ సమ్మెలమున నేనుప్రసంగింప సాహసించుచున్నాఁడను. ఆంధ్రమహాభూమి! మహాభూమి! యిట్టివైపు పట్టుణమునందును వెలసి మహాభూమి దాకగా నున్న యీ కాలమున నేరవ్వవలనో యేసాకు నాటకమునో ముద్రాపించి ప్రకటించి గ్రంథకర్తల మైతి మని కొందఱు సంకోషించుచుండుట మన మెఱుంగవలసి కాదు. లోకానుభవమును కథారూపమున కట్టింది తెలుపునది నవలలు. లోకానుభవమును దృశ్యరూపమునఁ జూపించి చిత్రరంజకమున జేయుటట్టిని నాటకములు. బహుగ్రంథకర్తలు గాక విద్యాభిక్షుణము లేని పిన్న వయస్కుల లోకాను భవమునకు, విద్యాభిక్షుణము గలిగి బహుగ్రంథకర్తలై తమవృత్తిని దృఢపరచుటల లోకానుభవమునకు, విశేష వాగవ్యయమునకున్న సంగతి మీకు తెలుగ నుపసరింప వలయులేదు. ఒక గ్రంథమును ముద్రింపించి ప్రకటింపవలసి మాత్రములేకనే గ్రంథకర్తకు రాగలదుకన్న తనవలన వచ్చునది నమ్మి వ్యాకరణశాస్త్రమునఁ బరిపూర్ణము వ్రాసినవాఁడు నవల వ్రాసెనుటకు, ఛందోబద్ధముగా నాలుగుచరణములల్ల గలిగినవాఁడు నాటకము వ్రాసెనుటకు ప్రవృత్తమయిననే గడంగుచున్నాడు. ఇయ్యది మిక్కిలి లోపమని మన విషయము. ఆంగ్లవాఙ్మయమునవలన నవలలు వ్రాయునీయు, సంస్కృతవాఙ్మయమునవలన నాటకములు వ్రాయునీయు బోధపడును గాన నవలలు నాటకములు వ్రాయునోరెడివారు ముందుగా నాంగ్లవాఙ్మయమును సంస్కృతవాఙ్మయమునుగూడ నభ్యసించవలయును. ఆంగ్లవాఙ్మయములోని నవలలఁజెవి యెఱుంగనివాడు నైతము నవల వ్రాయుటకును గీర్వాణవాఙ్మయములోని నాటకములఁ జెవి యెఱుంగనివాడు నాటకము వ్రాయుటకును సాహసించుచున్నాడన నికలెప్పుడు వలసినదేమున్నది? ఈస్థితి కెట్లేని యొక నవల గాని నాటకము గాని వ్రాసినయెడల జగత్పాపములు నొందింది. సంతృప్తి జనించుచున్నది. కాని ప్రతిభాశాలి యగు గ్రంథకర్త యాత్ర మట్టిపంతు ప్రి గణజాలఁడు. కట్టి అనుప్రతిభాశాలికును నొకకవిత్యకఁ దొకకావ్యమును వ్రాయు మొదలువెట్టి పను నొకొండు సంవత్సరములకు ముగించియు దానిం జూచి యత్ని ప్రసాది తుదకు భగ్గుముచేయ నొచ్చెను. ప్రేమినిభాషయందు బహుగ్రంథములను వ్రాసి ప్రఖ్యాతిఁ గాంచిన వాల్మీకి రస గ్రంథకర్త తనవలన కనకూలమైన యొకగ్రంథమునైన వ్రాసెనేకపోతి నని నిరూపనాపడి పలికెను.

గ్రామముననెట్లు కరణములు.

పాణిగిల్లి రామచంద్రరావుగారు)

కడవిన నెల 25 తేదీని ఆంధ్ర దినపత్రికయందు గ్రామోద్యోగముల యభివృద్ధికి పాటుపడుచున్న పాణిగిల్లి కరణముగారును అత్యుగాది తిరుపతిరాజుగారు ప్రకటించిన దానిని బట్టిచూడ గ్రామోద్యోగముల వారసత్వపు హక్కును తొలగించుటకు బోధనాను నిశ్చయించినందు, ఇట్టి వారసత్వపు హక్కును రద్దుపరచవలయుటకు మనకు దొరతనమూరిని సహేతుకముగ ప్రార్థించవలె ననియు వారసలన తెలియజేయు దియున్నది. కాని దొరతనమువారు వాస్తవముగా ఇట్టి మా గ్గు చేయుటకుండు ముందువా కట్టి నిష్ఠయును చేయుట కుద్దే శించిలో మనకు తెలియుటలేదు. ఇట్టియెడ తిరుపతిరాజుగారి సలహాను విరుద్ధముగా కొద్దికొలది ప్రొద్దుట నొక గ్రామోద్యోగి నేటికాలమున గ్రామోద్యోగములు పొందుచున్న హోద్యోగిని గూర్చి చక్కఁగా దెలుపుచు ఈపదవుల వారసత్వమునందే తొలగించుటకు బోధనాను నిశ్చయించియుండి యెడల దానిని భగ్గుపరచుటకు మనకుంకా బోధ్యము పుచ్చుకొన నవసరము లేనిదనియుండి. ఆయన కొంత విద్యాభివృద్ధి మనకు, యిప్పటి ఉద్యోగ నిధిలన ఆజేతము గలవాడును నగుటచే నిట్లు వ్రాసియుండెనే గాని చక్కగ విమర్శించి వ్రాసియుండెనని నేను చెప్పజాలను. గ్రామోద్యోగముల వారసత్వపు హక్కునిర్ధారణము ఈయుద్యోగముల యాదియందున ప్రసిద్ధులగు రాజకార్యకర్తలచే నిర్ణయింప

బడిదిగాని యిటీవల చేయబడినమాటకాదు. వారియుద్యోగములయొక్క యధార్థనిర్వహణభారమును స్థూలదృష్టితోగాక సూక్ష్మదృష్టితో చక్కగ విమర్శము నొగి యిట్టిగర్హమును జేసియుండిరిని చెప్పటలో నతిశయోక్తి యుండదు. ఈయుద్యోగములకు ప్రయత్ని గ్రామోద్యోగములుగాని విద్యాభివృద్ధి వచ్చుచుండుట లేదనియు, వారసత్వపు నియమములన వారు విద్యాభివృద్ధి గావించి రిల్లదండ్రులచే నడ్డుపెట్టుబడుచుండి రనియు వాదించియుండిరి. ఆయన వ్రాయించినది నేటికాలమున యధార్థమునకు నొక్కింతదూరముగా నున్నదని చెప్పుచున్నాను. పూర్వపువారిలో గాక నేటికాలమున నిదదవుల నెరవేర్చుచున్నవారిలో పరిశ్రమ పరిశ్రమ యందు, లోపన నెకండరి పరిశ్రమయందు, లేదనవారుండక పోలేదు. సామాన్యముగా నెరల లెక్క మొదలుకొని ఆర్థిక పద తోన అన్ని లెక్కలవైతము ఇంగ్లీషుననే ఆర్థికపదమునుట చేత సర్వ సామాన్యముగా నిట్టి యుత్తర్యులను తెలిసికొనుట కయినను ఒక్కింత విద్యాభివృద్ధి అనశ్యకమని రిల్లదండ్రులు ఇదివరకే గ్రహించియుండిరి. లోక మంతయును మాతనానేకమున వెంపొందుచున్న యిప్పటి నిధి గుండు గ్రామనిధి కూడ చాల మాడ్చు పొంది యున్నది. ఇప్పటికే గ్రామము యొక్క సుధుజీవము చీలిపోయినది. కత్తులు పెరిగి వృక్షజీవము దిగిపోయింది నొందుచున్నది. ఇట్టి యెడ నీ మాడ్చుటల నుద్యోగములకొరకు గ్రామ కత్తులు మరింత పెరుగును. గ్రామోద్యోగముల వై మోహదీప విశేష పూచీ నిరవధాన భారముచే తుంగి గ్రామ సంబంధ మయిన యితర విషయములలోకము పుచ్చుకొనుచుండుటలేదు. రయితులను గ్రామోద్యోగములు వాధించుచున్నాని పూర్వమునుండి వచ్చుచున్న నిందను ఇంకను మోపుటకును యధార్థముగా నిప్పటి నిధియందు నానికి గ్రామమునున్న స్వల్పభూవన తికి నుద్యోగము తోడ్పడ ఈయుద్యోగమును నిర్వహించుచున్నారని చెప్పవచ్చును. ఇప్పుడు ప్రతిగ్రామమునందును రయితులకు తోడ్పడుటకును ప్రేరేపించుటకును ఏజంట్లుగలరు. గవర్న మెంటువారును రయితులను గ్రామోద్యోగములు వాధించవలంద తగిన కట్టుబట్టుముతో కొన్ని లెక్కలను ప్రకటించుటయే గాక బహిరంగముగా నుత్తరవులనుగూడ తెలియజేయుచునే యున్నాడు. ఇంతయేల యిప్పుడు మాతముగా ఈయుద్యోగపదవులకు వచ్చుచున్నవారు కొంతవఱకు మూడవ సారమువఱకు అంతకువైగానో చదివినవాతవచ్చుచున్నాడు. వారి మనస్సులు సామాన్యముగా యుద్ధేశములకు చోటు నిచ్చుచుండుటలేదు. అట్టివారు కొందరు గ్రామములలో పుస్తక భాండాగారముల స్థాపించు, వాస్తవత్రికలను దెప్పించి అందలి సంగతుల గ్రామముల కెఱుకపఱుచుట మొదలయిన గ్రామోద్యోగకరములగు కార్యములను జేయుచున్నాడు. ఈయుద్యోగములకు ప్రాప్యపథ్య సహితము కావలెనని యొకశాస్త్రీగారు వ్రాయించి యున్నాడు. వారియుద్యోగములకు గ్రామమును అంతే పనికి రావలసి. ఇది యంతయు వింతగా చున్నది. తక్కిన స్వల్ప ఉద్యోగములవలె వీరిని మనము దలపరాదు. కొంతగా ఇతర గ్రామమునుండి కరణము మ్యాటితో సుబంధించిన పనులను నెఱవేర్చుట యందు నేర్పరితనమును అనుభవముల వాదోకను మరియొక గ్రామమునకు కరణముగా పరిచేయుటకు వచ్చునెడల ఆయన కీరేదేవ గ్రామము పరిశ్రమై స్వస్థపాలముల ఆజామాయి పిల్లల కష్టము పొందుట, భుక్తదార్లు, హక్కువాద్యుని నిర్ధారణచేయుటయందు చిక్కుబడి కిదువనూలు చేయుటయందు తాను శ్రమపడుటయే గాక రయితులకు గూడ శ్రమ కల్గించుట మనకు చూచుచున్నాడు. ఇంక నిట్టికష్టములు చాలగలవు. యిట్టి మాడ్చుట కుండునే గ్రామనిధి ముంతమస్థితికి రాగలదు. కావున ఓ గ్రామోద్యోగి మూలా! మీకు మేల్కొలుపును. వారసలనువారికి సహేతుకముగా వివరించుకొనుడు. ప్రతికాధిపతుల! ఇందుకు తోడ్పడి మీ యుద్ధేశ్యమును ప్రధానవ్యాసముల వలన నెఱుకపఱుపును. కానక నిర్మాణ సభ్యులారా! వీరి నుద్ధరింపుడు.

కీర్తి శేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి రెండు 0-1-0, 12 ప్రతులకు 0-9-0

చి. పి. భిక్షులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము,

పాణిగిల్లి నెం 212, మదరాసు.

జాబులు

I

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారి కొకరునవి.

అయ్యో,

విలేజి ఆఫీస్ వారసత్వపు, హక్కుల విషయమై ప్రభుత్వమువారు, నడచుకొనుట, తీసికొనుట కాలోచనలు సలుపుచున్నట్లును, ఇందువిషయమై, మునముకరణములకు ముందు కలగవలయున్న విషయములొగింప బూనకలసికాదుగా, ప్రభుత్వమువారికి, ప్రార్థించవలసియున్నదనియు, మోగిలు విలేజి ఆఫీసును, అయ్యగారి లిఖితపత్రముగాను పత్రికాముఖమున, వెల్లడించినంతగా, గామియోగ్యములను గురించి తమకుకూడ, కొంత క్రమముగ జేసికొని, ముచ్చటించుచు మునముకరణముల, వారసత్వపు హక్కులను తీసికొనుట నడచుట యొక గామియోగ్యముగా, ఆ గామియోగ్యముకరియ్యకూడదనియు ఇతరోద్యోగియాలగు, విలేజి ఆఫీసునకును, బ్రాహ్మణుల చేతుల నెడనియు, ఇట్టియోగ్యముజరిగయెడల, గామియోగ్యి యల, జీతములభివృద్ధి చేయుటకు, హేతువులు కలగవలసియు పాండిత్యవక్తలుగా జరిగి సర్వజనులను మేలుకొలుపుచు, నెలవిచ్చిన ఆకుకవితాచాతుర్యము 1-10-1915 తేది గల ఆంధ్రప్రదేశ్ ద్వార, వెల్లడియైంది. ఒకవిభాగములైన సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు! విలేజి ఆఫీసుమై ముందుకు పోవుచున్న గరిగి, చూయెడ ప్రసరింపజేసిన తమపండిత కవితా కాళింజము నుధిజనశోచములగు నేనొప్పువు కవితరేఖ్యల మీదనో వివరింపజేసినో శ్రీకవిపుంగవులు నెలవిచ్చు మృదుదురుహృదయసాంపుటలన తమ మనస్సెక్కున శోభియమోసకగాలగు. కావున సన్నులను విలేజి ఆఫీసునై నుపహించిన తమపండితచర్యను, వెంటనే యజనసంపాదించు కొందు రని యింతటితో వివరించుచున్నాడ.

విలేజి ఆఫీసును.

II

13 వ నియోగి మహాజన సభ.

నియోగి మహాజనుల కొకవిభాగము.

అయ్యో,

ఈ సంవత్సరము నరంబరు నెలలో మామూలుగా జరిగవలసిన 13 వ నియోగి మహాజన సభను గోదావరిజిల్లా అడులాపురమున జరుపుటకు ఆ గ్రామమునందలి వ్యాపారులు కొరిక ప్రకారము నిర్ణయించి యుంటిమి యుహు నెలలోజూల క్రిందట ఆ గ్రామమునకు నేను జని సభా కార్యక్రమములను జరుపుటగాను, కార్య నిర్వాహక సంఘమును నిర్ణయించి దలచి కొంతవరకు చుర జరిపితిమి. కాని పిదప కొద్దికోజూల క్రిందటనే నా మాతాపితలు స్వర్గస్థులయిరి. యుహు 3 మాసములనుండి నాసోదరుడు మార్కండేయశర్మ ఆనారోగ్యముగా నున్నాడు. ఇట్టికి ఆరోగ్యము కలుగలేదు. వటుంబములలో మరొకందఱకు అస్వస్థతగానున్నది. నేటిటి ఇబ్బందులయందు చుటచే ఈ సంవత్సరము జరుగవలసిన 13 వ నియోగి మహాజన సభను స్వనింఘమునకు మఱి యెరైనను జరుపుటకు ప్రయత్నించెదనని నమ్మియుంటిమి. ఇంతవరకు ఎవరును పూనుకొననందునను తమరు, ఈ సంవత్సరము సభ ఎచ్చట జరుగనో అని నాకు పలువురు ప్రాయశ్చయించునను నా అభిప్రాయమును పల్లెకా మాఖియూ వెల్లడిచేయ సంసిద్ధుడ నైతిని,

స్వసంఘమునకు నాకంటె విద్యారంభము భవనంతుల అనేకమున్నాడు. గరుక అట్టివారెవరైనను స్వసంఘమునందలి విద్యార్థివృద్ధికి తోడుటకు ప్రోత్సహకరముని నియోగి మహాజనసభను మామూలుగా కార్యక్రమమును జరిపించిన చాలా సంవత్సరము. నేనును ప్రయత్నించి సభాసమయమునకు రాగలను. ఇట్టి మహాత్కార్యమును స్వసంఘమునందలి విద్యార్థిలములు తప్పక తమ ప్రయత్నము లొనర్చి జరుపుదురని నిర్వహించుకొని ప్రార్థించుచున్నాను.

వివాహదాశ్రమ ప్రధాన కార్యదర్శి,
శ్రీ వై. డి. కొట్కొరశర్మ శాస్త్రి

III

అంధుల కొకసమష్టి.

అయ్యో,

రాజ్యోపు ఆంధ్రమహాజనసభ మేధువాదముకంటె నెక్కువగా దిద్దులను ప్రతిధ్వనింపజేయు కరతాళధ్వనులతోను, దేశమాతృగానముతోను భాషాపరిణతి వ్యక్తముతోను జయప్రదయగా నిర్వహింపబడునను నూచనలు గానవచ్చును

న్నవి. ఆహువ్యధులేమి, వర్తకలేమి, విద్యార్థిలేమి, ఆంధ్రులెల్లకు నడుముకట్టి పనిచేయువానుకొన్నాడు. ఇట్టివరుణమున, నాయకులారా! హిమవత్సర్వత ప్రాంతమున నిర్మాణట్టణమును సామ్రాజ్య లక్ష్మి మూర్తిభవించి తాండమాడుచున్న దని ఊర్వహములై చూడవలెను. సామ్రాజ్యసభలవంతు, రాష్ట్రీయ కానకర్యాణ సభలవంతు డిగిర మిద్యమృదుల మిగ్గువాముల యాశ్రయకల్ప నిగిడించి చూడుచు. తెనుగుదల యెదురుదలముల మార్పులు విద్యావిహీనులై, స్వజాతీయ పరిజ్ఞానము లేక, రాష్ట్రభర్త మన సెటిలో దెలిచుక, మానవ ప్రకృతికి వ్యాసుమైక భర్తయును, స్వస్వమైకైవో గ్రహింపబాలక జీవమాత్రమ గనుపుచున్నాను. ఈమస్థితికి కారణమేమి? విద్యార్థిమలన నాయకుల ప్రాప్త్యవృత్తియే యుఘటాపథముగ జెప్పుచున్నది. నాయకులారా! వీరికి విద్య చెప్పకు. ఆంధ్రోద్యమమున సెటిలో ఆనగానానజేయుచు. వీరియందు విద్యాసముంపుచు. వీరియందే ఆవేశమున్నది. వీరియందే బలమున్నది. వీరియందే జయమున్నది. నాయకుల కర్ణుకంటె చాతగాను, శిరీంకంటె త్యాగము చేయువాడుగాను, దధీవికంటె వాత్సల్యంతులుగాను, విద్యార్థిమైకంటె పట్టుదల గలిగినవాడుగాను నుండవలెను. పల్లెపల్లెనకు, ఊరూరికిని బోయి "ఆంధ్రోద్యమము" నూర్చి శ్రైస్తవమతభావజలలతోనింపవలెను.

ఈత్రులసర్కారులనుండి ఆంధ్రకారము బాణజగముతో బయిడిన త్రుతుండలములను వాగిగడ్డకట్టుచున్నది మొన్న జరిగిన కడపనుండలసభయందు వీరికి విద్యనముగా నున్నది. దత్తయందలముల వారి సహాయములేదే మనయుద్యమము జీవశక్తితో లేజల్లిను. ఆంధ్రకాత్వత నిర్ణయకసంఘము వాళ్ళ బళ్ళారి, కడప అనంతపురము, కర్నూలు, మున్నగు ముఖ్యపట్టణములలో సంఘములను, ఉపసంఘములను నేర్పటవి సభ్యులను రానింపవలెను.

ఆ ప్రయహాజనసభయును మహా విషయముగాను గను నింపవలసియున్నది. త్రెపువత్రిక మరాటాపత్రిక ఆంధ్రోద్యమమును గురించి క్లాఫించియు, అస్పృశబహుపత్రిక సమాజగంభీరభవనో కొన్నిప్రశ్నలు వేసివేయించెను. కాని, తాటాకు చప్పుళ్ళకు బంధేవుజడియూ? ఆ యింక, మననాయకుల ఒకరు చేతులనెక్కువ. ఈక్రిందమాదిరి విషయములపట్టి యొక వ్యాసమును దయారుపేసి ఆంధ్రమహాజనసభయందు విశేషవరచరలెను. 1. చెన్నరాజధాని ఆదాయవ్యయముల పోల్చే(ఆంధ్ర)రాష్ట్రమునకు సంబంధించిన ఆదాయవ్యయములు. 2. ఆంధ్రులకు ఫిక్షకమిషను కాలెనా? లేక గవర్నరు ఇంకావున్నా కావలెనా? 3. పోస్టుమున్న బోర్డు ఆఫ్ రెవిన్యూ ఆసనమా? 4. ఆంధ్రోద్యమవ్యాసము పద్ధతులు. 5. పోలీసు, ప్రొక్కము, మున్నగు రాష్ట్రాంగముల వ్యయములు ఆదాయములు. 6. ఆకాదామిములు. ఆంధ్రులంతటికీ రకా ప్రత్యేకరాష్ట్రము గానుటకర్తవ్యం కొందరు అభిప్రాయపడెను. ఇదంతయు గొప్పపాఠశాల. ఏరాష్ట్రమైనను ప్రపథమున సంపూర్ణాంగ్యముగలిగి లోపములేక అంగసౌత్వము గలిగినదయ్యెననుట అసమంజసము. లోపాలూపములు కార్యక్రమములో నరంపబడుచుండును. కావున నాయకులారా త్వరపడుచు.

మూలం

మదరాసు కార్పొరేషన్
నోటిసు

1904 వ సంవత్సరము మద్రాసుసిటీ మునిసిపలు 31 వ ఆక్టు 241 వ సెక్షను ప్రకారము ఆర్డినియను విధికిని నంబులెట్టి పేర్లకిని నడుచుచుండు ఎక్కుబాటులెట్టివిని ఈనెల 15వ తారీఖున శుక్రవారము మొదలు నీటిపారుదలను సుబంధించిన పనులను జరుపుటకు గాను దిగరు ఉత్తరువుల పర్యంతమును మూయబడును.

మునిసిపలుఆఫీసు సెక్షనుల
నడుగై డిపార్టుమెంటు
మద్రాసు 14 అక్టోబరు 15

జె. సి. మొలొని
ప్రెసిడెంటు.

వృత్తాంత లేఖలు

విశాఖపట్టణము వార్తలు.

(స్వకీయ విశేషసంగర్థముడి)

కాలసితి - మహా.

విశాఖపట్టణము అక్టోబరు : - 7 ఈ గ్రామమున ఈకార మహామితమున వర్షము కురిసింది. శుభవ్రతులలో తుపానుకొట్టింది. స్త్రీ మనవర్షక మారేవునుడి వెల్లిక పడవలు కొన్నిమునిగి కొముగి. కొందరు మునుప్పులుమరణించిరి. ఒకశ్రీ సముద్రమున కొట్టుకొనినది యేకా దరియొడ్డు చేరెను. ఆమెను పోలీసువారు విచ్చించి ఫోటోయెత్తిరి. ఈమెను గ్రామస్థులలో తెలియదు. ఈమె శరీరమున నగలు కూడ నున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. పాపము! ఆమెను డిగిన ప్రయాణీకులకు గలతాము మేళవరచ్చు. సర్వోత్తమని మహా కనుగొన నెవరితరము.

వరకురారు ప్రేతి.

ఈనెల 4 తేదీరాత్రి విశాఖపట్టణమునా చెరిగిన కరాన గ్రామము దగ్గర సారాబట్టికి విప్పంటుకొని బిల్డింగు, మిషనులు వగైరాలు కాని భస్మీభూతుయ్యిరి. నుహురు 10,000 లిందుల భాగములకు నష్టము సంభవించినది వినుచున్నారము అడివనల్ డిస్ట్రిక్టు మనముకొట్టె.

డిస్ట్రిక్టు మునిసిపల్ గౌరవ విశేషము నిల్వయున్నందున ప్రొత్తగా అడివనల్ మునపురొత్త స్థానింపబడింది. మాపట్టణమున లోగడ ఆక్టింగు గా యుడరాధిపత్యము వహించిన డేవిడురొర వారి అడివనలు మునపురొర చూచుటకు నినుమించిరి. వీరు ప్రవేశించిన కొద్దికోజూలలోనే దావాల చాలవలన విచారణచేసిరి. తీర్పులు వ్యాసునుగను యుక్తముగను నుండుటచే ఉభయక్షులవారికి సదుపాయముగ నున్నది. వీరు కొద్దిదినములలోనే స్వామూధిపతి పదవిని పొందుచు పంసిద్ధులై యున్నారు.

మామూలు.

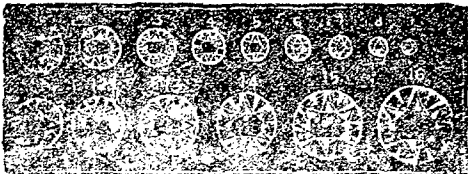
మాపట్టణమునకుల డిస్ట్రిక్టు కలెక్టరువారి ఆఫీసు మహారాజిపేటకు మార్చబడినది గదా. ఇప్పుడు అన్ని గవర్నమెంటుకచ్చేరీలు కలెక్టరుకచ్చేరీని సహాయముకేమొచ్చుటకు వారు వారు (వ్యాపారులు) నిశ్చయించగా అందరు నేకగ్రీనముగా ఒప్పుకొనినందున రిజల్యూషను ప్యాసు కావినది.

అంగలూరు బాలికా పాఠశాల: - 10-11-15 తారీఖున గుడివాడ డిస్ట్రిక్టు హాస్టలు పి. నారాయణరావు - గారి యాజమాన్యముక్రింద బాలికాపాఠశాల బాలికొక్కరును నిర్వర్తించబడెను. ఆశభకు తహాల్దారు బ్యాంకిమా సేజరు మొదలగు ప్రముఖులు వెళ్లగ్రామములనుండి విచ్చేసిరి. బాలికలు గాక నుమారు నాల్గురుదలమంది సభ నంకరించిరి. గ్రామవాస్తవ్యురాంధ్రుగాక గుడివాడకుండివాడ కొందరు దను చేసిరి. అగ్రాసనాధిపతి గారు శ్రీవిద్య దేశక్షేమంకరమనియు అనాదిసిద్ధమనియు ప్రారంభోపన్యాసము గావించిరి. ప్రధానోపాధ్యాయుడు ఆలపాటి జగన్నాధరావుగారు వార్షికచక్రము నివేదించిరి. బాలికలు సావిత్రిపరిణయప్రదర్శనమును సంగీతాదివిద్యావిద్యములను గావించిరి శ్రీమతులుపాట్లూ పీరమ్మ ఆదెమ్మగారు శ్రీవిద్యమూర్తి వ్యాసములం జరిరి. పాట్లూ పీరమ్మగారు మిగిలినా వేంకటేశ్వరవిక్రమ మును హృద్యములగు ద్వయముగాడం జరిమిరి. గగ్గిరాల వెంకటసుబ్బయ్యగారు శ్రీవిద్యావిధానమునుసూర్య యువస్వనింది శ్రీవిద్యమూర్తియొక్కతమును జరిరి. నందగిరి వెంకటప్పారావుగారు త్రిపురనేని గోపాలకృష్ణయ్యగారు దేశభివృద్ధికి శ్రీవిద్య ఆదర్శమని యువస్వనింది. బాలికలకు బహుమతులొసంగబడెను. మాగ్రామపు బాలసరస్వతి పుస్తకభాండాగారమువారు సాహిత్యము చుట్టినలెకారికి మంచి వివరని పాత్రము లిచ్చిరి. ఈపాఠశాలకు కట్టుబాంధ్ర మావశ్యకమని గుడివాడ ప్రెసిడెంటుడాక్టరుగారు కొందరు ప్రోత్సహపరచి దెబ్బదియావ్యములు చంపావయించిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారు మా గ్రామాభివృద్ధినిగూర్చియు నీ బాలికాపాఠశాలాభివృద్ధినిగూర్చియు కడుక్లాఫించిరి. బ్యాంకిమా సేజరు గారొసంగిన పంచదారలముల బాలికాబాలకులకు పంచివెట్టబడెను. మంగళహారతులతో సభ ముగిసెను. అది ఆరకభూడి ముల్లయ్యగారు ప్రాయముచున్నారు.

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

మరాఠ్ వర్తకులు, మదరాసు ఈస్టు.
తండ్రి నిలాసము: "ఉమ్మడియాక్"

ఇందుక్రింద కనుపరచుచున్న ఇంటి మొట్టొక్కటి
బర్మా సైబిరియా రైలు మార్గముల ఇంటి మొట్టొక్కటి
లున్ను వైకాంతమున నైరుతి కనుమలమును
బేరకానులు అణకానులున్న బంగారపు నగలు
ము పైరాళ్లుగల నగలున్ను, పట్నా రుమాళ్లును
కావలసినవారు మా కాటలాగులను తెచ్చించుకొని
ధరలను తెలుసుకొని మాకు అర్హుల పంపుదురని
ప్రార్థించుచున్నాము.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని శాస్త్రసేవ
గలుగు తరీఖయందు నిచ్చుటకు మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడి
చునో యేమేభాగములు యేమేపనులుచేయునో అది తెలి
పరచునపుడు స్వల్పముగానేయని తిరుగులను యాచుకము
లెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్
దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి
గవర్న మెంటువారివద్దనుంచి లై సెన్సు యొప్పించి పంపబడును.
యందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

క్లాసు నవంబరు మొదటివారమున ప్రారంభింపబడును.
రాజులచినవి - యిద్దులు అక్టోబరు 31 తేదీ లోడల 10 రూపా
యలు అడ్వాన్సుగా పంపుకొని తన కొక స్థానమును నిలుపుకొని
వలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తా
పోసంగవచ్చును. ఈ క్రింద మదనూరించువారికి ప్రాసెస్సుడు.

గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మద్రాసు నస్యము.

క. అ. సులక్ష్మ మద్రాసు నువానాస్యము 0-4
నస్యం శేరు 1-8 0-12 డిల్లీ నాస్యము 2-0
పీకె (సులహులు 120) 2-4 కాంబూలమున నువానా
నాస్యములకు మూత్రం 0-0 నా గాన టెన్ 1-8 0-4
అరవీక అంకరి 1-10 డిల్లీ నాస్యము 2-8
సి. పి. ఖమ్మం ప్రత్యేకము. నాస్యములకు ఉచితము.

యక. శ్రీనివాసయ్య కంపెనీ,

తెలంగాణ, సి 188 2, మదరాసు.

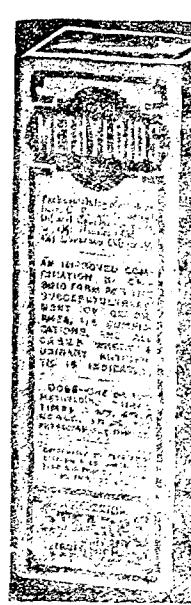
టానికులకు రాణి

మదనూరించు మూత్రము.
ఇది రక్తమును శుద్ధి చేయుటకును నర్తించుట
యందును నపుంసకత్వము స్వల్ప స్థితియు మొదలగు
వ్యాధులకు పోగొట్టుటయందును పడవిన చరమలకు బలము
నిచ్చుటయందును పాటిలేది.
40 మాత్రముల డబ్బీ క్రయము రూ 1-0-0
రాజవైద్యనారాయణజీ కేకేవజీ
20 పీసాబజార్ కోడు మదరాసు.

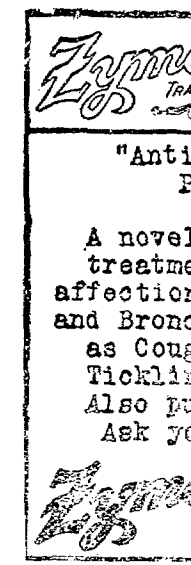
ఇహం! ఇండియానుహిమ. ఇహం!
ఈ పుస్తకమునందు ఇండియాదేశముయొక్క వివిధ
విశేషములను ఆశేకాశ్రమములలోనుండి గ్రహించి లోక
మేషమును గోరి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశ
ములో జన్మించిన ప్రతిజనుష్యుడును అవశ్యముగా జగత
కులమును. ఈ పుస్తకమును వెలలేదు. తపాలాఖర్చులేదు.
వైద్యశాస్త్రి మ. శేషంకర్ కోవిండ్రి,
ఆతంకనిగ్రామ బౌద్ధధారయము, 157 బ్రాడ్వే,
96 హంటుకోడు, మదరాసు.

నల్లమందు చౌకగా అమ్మబడును

తులం బుట్టికి అణాయి 10.
మద్దుల సూర్యనారాయణ, గుడివాడ, కృష్ణా జిల్లా
Maddula Suryanarayana garu,
Gudivada, (Kistna Dist.)

METHYLOIDS
A speedy and reliable cure for gonorrhea. Far superior to injections. Cause no pain or stricture. Promptly check the discharge. Absolutely Safe. Convenient to carry - Easy to take. Be sure you get METHYLOIDS

Zymole Trokeys
TRADE MARK REGISTERED
"Antiseptic Throat Pastilles"
A novel and harmless treatment for common affections of the Throat and Bronchial Tubes, such as Coughs, Hoarseness, Tickling or Huskiness. Also purify the breath. Ask your Chemist for Zymole Trokeys

నల్లసంవత్సరాది సంచిక

నల్ల సంవత్సరాది సంచికను సంవత్సరానికి ప్రచు
రించుటకై ప్రయత్నములు చేయఁబడుచున్నవి.
దానియందు ప్రచురితము గావలసిన వ్యాసములు
చిత్రకటములు సత్వరంబుగఁ జేసఁగాని సంచిక
సకాలమున వెలువడుట కవకాశము గలుగదు.
భాషాభిమానులు తమ వ్యాసములను త్వరగా
బాపి మా యద్యయమునకు దోడ్పడ ప్రార్థితులు.
ఉపయోగపైన చిత్రపటములనుఁ బంపదలచిన
వారు వానిని వెలువె కంపుటకు ప్రార్థితులు
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.
7, తంబుసెట్టిపేథి, మదరాసు.

కుష్టుకు తైలము

డబ్బీ 1 కి నెల 0-8-0 వి. పి. సహ 0-12-0
ఈతైలము పొడలు, బొట్టి, తెలుపు, నలుపు
కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.
అప్పురాంజనాడిపో 6, తంబుకెట్టిపేథి, మదరాసు.

విమల

హోర్ ఆయిల్.

సింలా హోర్ ఆయిల్ వెంట్రుకులను వృద్ధి చేయును. నెరిసిన వెంట్రుకులను, ఎత్తిన వెంట్రుకులను నలుపుచేయును
రాలు వెంట్రుకులను ఆపును మేదస్సును నిల్వ గానుంచును. ఇది బహురమ్యమయిన నువానలతో కూడియున్నది. దీనిని ఉప
యోగించువారలకు పూచిన పుష్పములతోటయం చున్నట్లుండును.
1903 సం॥ మైసూరునందుంచబడిన ఎగ్జిబిషనునందు దాని పరిమళమునకు ఒక సుగంధపతకము నిచ్చిరి. మఱియు
భూతవాడయంకంచబడిన ప్రదర్శనమునందు బొంబాయి గవర్నరు సాహెబు హిజు ఎక్సలెన్సీ లాల్లు వెల్లింగ్టన్. జి. సి.
వి. ఇ. గారు ఒక యోగ్యతాపత్రక నిచ్చిరి. ధరలు. బుడ్డి 0 కి రూ 10-0-0. 3 కి 20-0-0. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.
పోస్టబంట్లు: కాకు అండు కో, సి. పి. టాంకు చంద్రబాగు, పి. బి. నెం. 4, బొంబాయి.

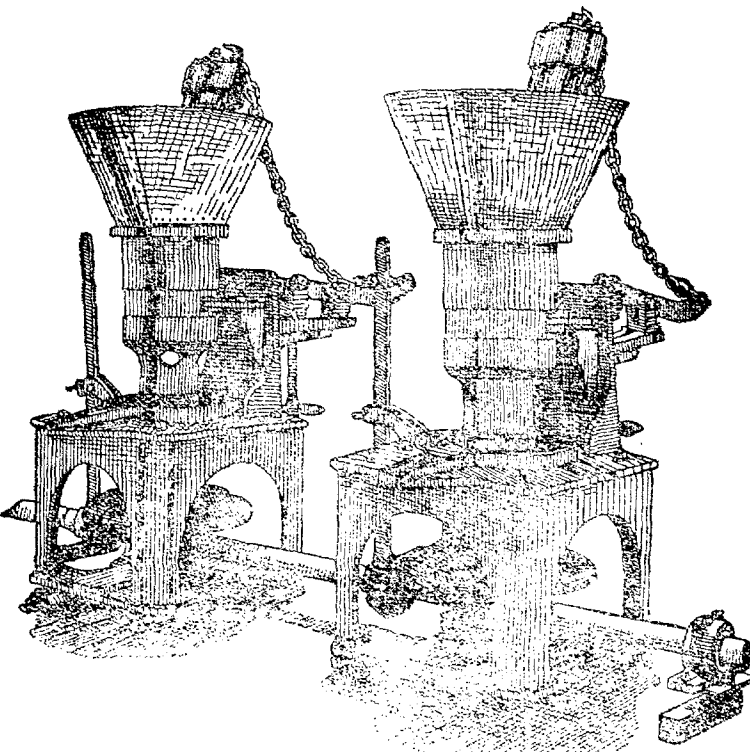
ఓక్కుకంపెనీవారి

తిరుగుడు

అన్ని రకముల విత్తనములకు
అనువగురీతిని తయారు
చేయబడియున్నది.

మిక్సిలి ఉపయోగకరముగా పనితీయును.

బీహెచ్ ఫౌండరి లేక

నూనెదీయు

యంత్రములు.

శకులను, ధరలను, గురించి
ప్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

దీనిని నడుపుటకు
2½ వి హెచ్. పి. (B. H. P.) చాలును.

బి. బ్రాడ్వే, మదరాసు.

